

Ohcejoga gieldda STIVRENÁVA

Sisällysluettelo

I oassi Hálddahusa ja doaimma ordnen	7
1. Gieldda jodiheapmi	7
1 § Stivrenrávvaga heiveheapmi	7
2 § Gieldda jodihanvuogádagas	7
3 § Áššemeannudeapmi gielddaráđđehusas	7
4 § Gielddaráđđehusa ságadoalli barggut	7
5 § Gieldda gulahallan	7
2. Doaibmaorgánaorganisašuvdna	8
6 § Ohcejoga gieldda doaibmaorgánaorganisašuvdna	8
7 § Váldostivra	8
8 § Gielddaráđđehus	8
9 § Dárkkistanlávdegoddi	8
10 § Lávdegottit	8
11 § Gieldda fitnodatlagádus	8
12 § Válgadoaibmaorgánát	8
13 § Váikkuhandoaibmaorgánát	8
3. Bargoveahkaorganisašuvdna	9
14 § Doaibmaorgánaorganisašuvdna	9
15 § Gielddahoavda	9
16 § Doaibmasurggiid organisašuvdna ja barggut	9
17 § Doaibmasuorgejodiheadjit	9
18 § Doaibmaovttadagaid hoavddat	9
19 § Čuvgehusdoaimma bargoveahkaorganisašuvdna	10
20 § Fitnodatlagádusa hoavda	11
4. Konsearnastivren ja soahpamušaid hálddašeapmi	12
21 § Konsearnanjunnošat	12
22 § Konsearnanjunnošiid barggut ja doaibmaválddi juohkin	12
23 § Soahpamušaid hálddašeapmi	12
5. Doaibmaorgánaid barggut ja doaibmaválddi juohku	12
24 § Gielddaráđđehusa barggut ja doaibmaváldi:	12
25 § Čuvgehuslávdegotti barggut ja doaibmaváldi	13
26 § Ovddidan- ja biraslávdegotti vuollásaš doaimmaid ovddideapmi ja doaibmaváldi	14
26 § Virgehálddašeaddji barggut ja doaibmaváldi	15
28 § Fitnodatlagádusa stivrra barggut ja doaibmaváldi	15
29 § Doaibmaválddi ovddos sirdin	15
30 § Doaibmaváldi mearrida áššegirjji addimis	15
31 § Ášši váldin gielddaráđđehusa gieđahallamii	15
32 § Ášši váldin lávdegotti gieđahallamii	15
33 § Váldingelbbolaš mearrádusa almmuheapmi	15
6. Doaibmaváldi bargoveahkaáššiin	16
34 § Gielddaráđđehusa oppalaš doaibmaváldi bargoveahkaáššiin	16
35 § Virggi vuodđudeapmi ja heaittiheapmi sihke virgenamahusa nuppástuhttin	16

36 § Virgegaskavuoda nuppástuhttin bargogaskavuohan	16
37 § Gelbbolašvuodaǵaibádusat	16
38 § Ohcanláhka almmuheapmi	16
39 § Bálvalangaskavuhtii váldin	16
40 § Evttolaš válljenmearrádusa nannen	17
41 § Virgái váldin go virgái válljejuvvon olmmoš eretcealká iežas ovdal virgegaskavuoda álgima	17
42 § Vihkedallanvuloš virgelobit ja bargofriddjavuodat	17
43 § Eará go vihkkedallanvuloš virgelobit	17
44 § Virge- ja bargoeaktosoahpamuša vihkkedallanvuloš mearrádusaid heiveheapmi	17
45 § Virgehálddašeaddji sirdin nuppi virgegaskavuhtii	18
46 § Siidodoaimmat	18
47 § Virgehálddašeaddji bargo- ja doaibmannávccaid čielggadeapmi	18
48 § Virgedoaimmahusas dollen	18
49 § Virgegaskavuoda ja bargogaskavuoda nuppástuhttin oasseáigásažžan	18
50 § Lupmui bidjan	18
51 § Bálvalangaskavuoda nohkan	19
52 § Massán dietnasiid buhtten	19
53 § Báلكká ruovttoluottabearran	19
7. Diehtohálddašeami ja áššegirjehálldahusa ordnen	19
54 § Gielddaráđdehusa diehtohálddašeami barggut	19
55 § Gielddaráđdehusa áššegirjehálldahusa barggut	19
56 § Áššegirjehálldahusa njunuš virgehálddašeaddji / doaibmaolbmo barggut	20
57 § Lávdegotti / doaibmasuorggi áššegirjehálldahusa barggut	20
* 7 A Gielalaš vuoigatvuodat	20
58 § Ássiid ja bálvalusaid geavaheaddjiid gielalaš vuoigatvuodat gieldda hálldahusas	20
59 § Gielalaš vuoigatvuodat gieldda doaibmamis	21
60 § Gielalaš vuoigatvuodaid ollašuvvama čuovvun ja raporteren	21
II oassi Ruhtadoallu ja gohcin	22
8. Ruhtadoallu	22
61 § Bušeahttaárvalus ja ekonomiiaplána	22
62 § Bušeahta ollašuhttin	22
63 § Doaibmama ja ruhtadoalu čuovvun	22
64 § Bušeahttaárvalusa čadnivuota	22
65 § Bušeahta nuppástusat	22
66 § Opmodaga luohpadeapmi ja láigoheapmi	23
67 § Sihkkunplána dohkkeheapmi	23
68 § Ruhtadoaimma dikšun	23
69 § Mávssuin mearrideapmi	23
70 § Áššegirjiid addimis berrojuvvon mávssut	23
9. Olggaldas gohcin	23
71 § Olggaldas ja siskkáldas gohcin	23
72 § Dárkkistanlávdegotti čoahkkimat	24
73 § Dárkkistanlávdegotti barggut ja raporteren	24
74 § Čatnagasgaskavuoda almmuhusaide laktáseaddji barggut	24
75 § Rehketdoallodárkkistanservoša válljen	24
76 § Rehketdoallodárkkisteaddji barggut	24

77 § Dárkkistanlávdegotti addin barggut	24
78 § Rehketoallodárkkistanmuitalus ja eará raporteren	25
10. Siskkáldas gohcin ja riskkaidhálddašeami	25
79 § Gielddaráđdehusa siskkáldas gohcima ja riskkaidhálddašeami barggut	25
80 § Gielddaráđdehusa siskkáldas gohcima ja riskkaidhálddašeami barggut	25
81 § Virgehálddašeaddjiid ja ovdaolbmuid siskkáldas gohcin ja riskkaidhálddašeami	25
82 § Siskkáldas dárkkisteami barggut	26
III oassi Váldostivra	27
11. Váldostivrra doaimma	27
83 § Váldostivrra doaimma ordnen	27
84 § Váldostivrajoavkku čohkken ja váldostivrajoavkku namma	27
85 § Nuppástusat váldostivrajoavkku čoahkus	27
86 § Čohkkánortnet	27
12. Váldostivrra čoahkkimat	27
87 § Váldostivrra aitosaščoahkkin	27
88 § Čoahkkinbovdehus	28
89 § Áššelistu	28
90 § Elektrovnnalaš čoahkkinbovdehus	28
91 § Áššelisttu ja čuvvosiid almmustahttin gieldda neahttasiidduin	28
92 § Joatkkačoahkkin	28
93 § Várreáirasa bovden	28
94 § Mieldeorrun čoahkkimis	29
95 § Čoahkkima lágalašvuohta ja mearridanváldi	29
96 § Čoahkkima jođiheapmi	29
97 § Ságajođiheami luohpadeapmi várreságadoallái	29
98 § Gaskaboddosaš ságadoalli	29
99 § Easttalašvuohta	29
100 § Áššiid gieđahallanortnet	30
101 § Sáhavuorut	30
102 § Maŋideapmi ja ášši máhcaheapmi válmmaštallamii	30
103 § Evttohusat ja hálešteami loahpaheapmi	31
104 § Almmá jienasteami haga šaddi mearrádusa gávnaheapmi	31
105 § Jienasteapmái váldin evttohusat	31
106 § Jienastanvuohki ja jienastanortnet	31
107 § Jienasteami bohtosa gávnaheapmi	31
108 § Doaimbaidjoálgga	32
109 § Beavdegirjji ráhkadeapmi ja dárkkisteapmi	32
110 § Mearrádusaid diehtunaddin gieldda olbmuide	32
13. Eanetlohkoválga ja gorálaš válga	32
111 § Válggaide guoski dábálaš mearrádusat	32
112 § Eanetlohkoválga	32
113 § Váldostivrra válgalávdegoddi	32
114 § Evttohaslisttáid ráhkadeapmi	33
115 § Evttohaslisttáid guođđin ja válgadoaimmahusa nammačuorvun	33
116 § Evttohaslisttáid dárkkisteapmi ja vuigen	33
117 § Evttohaslisttáid ovttahttin	33

118 § Gorálaš válgga doaimmaheapmi	33
119 § Gorálaš válgga bohtosa gávnaheapmi	33
14. Váldostivraáirasa álgga- ja jearranvuoigatvuohta	33
120 § Váldostivraáirasiid álgagat	33
121 § Gielddaráđđehussii čujuhan láhkai gažaldat	34
122 § Gažahandiibmu	34
IV Oassi Mearrádusdahkan- ja hálddahasmeannudeapmi	35
15. Čoahkkinmeannudeapmi	35
123 § Mearrádusaid heiveheapmi	35
124 § Doaibmaorgánaid mearrádusdahkanvuogit	35
125 § Elektrovnnalaš čoahkkinbovdehus	35
126 § Elektrovnnalaš mearrádusdahkanmeannudeapmi	35
127 § Čoahkkináigi ja -báiki	35
128 § Čoahkkinbovdehus	36
129 § Elektrovnnalaš čoahkkinbovdehus	36
130 § Áššelisttu ja čuvvosiid almmustahttin gieldda neahttasiidduin	36
131 § Joatkkačoahkkin	36
132 § Várrelahtu bovden	36
133 § Mieldeorrun čoahkkimis	36
134 § Gielddaráđđehusa ovddasteaddji eará doaibmaorgánain	37
135 § Čoahkkima almmolašvuohta	37
136 § Čoahkkima lágalašvuohta ja mearridanváldi	37
137 § Gaskaboddosaš ságadoalli	37
138 § Čoahkkima jođiheapmi ja sáhkavuorut	37
139 § Čoahkkinbovdehusas máinnaškeahtes ášši gieđahallan	37
140 § Áššegieđahallit	37
141 § Ovdanbuktin	38
142 § Easttalašvuohta	38
143 § Maŋideapmi ja ášši máhcaheapmi válmmaštallamii	38
144 § Evttohusat ja ságastallama loahpaheapmi	38
145 § Jienasteami haga šaddi mearrádusa gávnaheapmi	38
146 § Jienasteapmái váldin evttohusat	39
147 § Jienasteapmi ja válga	39
148 § Beavdegirjji ráhkadeapmi ja dárkkisteapmi	39
149 § Mearrádusaid diehtunaddin gieldda olbmuide	40
150 § Mávssut luohttámušdoaimma dikšumis	40
16. Eará mearrádusat	40
151 § Álggavuoigatvuohta	40
152 § Álgaga gieđahallan	40
153 § Álgaga dahkkái addin dieđut	41
154 § Áššegirjjiid vuolláičállin	41
155 § Duodaštuslaš diehtunaddima vuostáváldin	41

Čuovus 1. Ohcejoga gieldda doaibmaorgánaorganisašuvdna	42
Čuovus 2. Doaibmaváldi normáladiliid hehttehus- ja spiehkastatdiliin	43
1 § Stivrenrávvaga čuvvosa 2 heiveheapmi	43
2 § Duođalaš hehttehus- ja spiehkastatdilit	43
3 § Válmmašvuođa- ja gádjunplánat	43
4 § Stivrenrávvaga doaibman hehttehus- ja spiehkastatdiliin	43
5 § Normála doaibmaválddis spiehkasteapmi ja raporteren	43
6 § Mearridanválddi atnui váldin mearreáigái gielddaráđđehusa mearrádusain spiehkastatdiliin ja normáladiliid duođalaš hehttehusdiliin	44
7 § Čoahkinbovdehusa mearreáiggis spiehkasteapmi	44
8 § Gieldda spiehkastatdiliid stivrenjoavku	44
9 § Gulahallan	44

I oassi Hálddahusa ja doaimma ordnen

1. Gieldda jodiheapmi

1 § Stivrenrávvaga heiveheapmi

Ohcejoga gieldda hálddahusa ja doaimma ordnemis sihke mearrádusdahkan - ja čoahkkinnuomeannudeamis čuvvojuvvo dán stivrenrávvaga mearrádusat , jos lágas ii leat eará mearráduvvon.

2 § Gieldda jodihanvuogádagas

Gieldda jodiheapmi vuodđuduvvá gieldastategijai, ekonomiiaplánii, bušehttii ja eará váldostivrra mearrádusaide.

Váldostivra vástida gieldda doaimmain ja ekonomiijas, geavaha gieldda mearridanválddi ja sirdá doaimmaválddi stivrenrávvaga mearrádusaid bokte.

Gielddaráđdehus vástida váldostivrra mearrádusaid válmmaštallamis, ollašuhttimis ja lágalašvuoda gohcimis.

Gielddaráđdehus jodiha gieldda doaimma, hálddahusa ja ekonomiija/ruhtadoalu.

Gielddaráđdehus vástida gieldda doaimma oktiiheiveheamis ja oamasteaddjivremis sihke gieldda bargoveahkapolitihkas ja fuolaha gieldda siskkáldas gohcimis

ja riskkaidhálddašeami ordnemis.

Gielddahoavda stivre gielddaráđdehusa vuložin hálddahusa, ekonomiijadikšuma ja eará doaimma. Gielddahoavda vástida áššiid válmmaštallamis gielddaráđdehusa gieđahallama várás.

3 § Áššemeannudeapmi gielddaráđdehusas

Gielddaráđdehusa áššemeannudeaddjin lea gielddahoavda. Go gielddahoavda lea eret dahje lea easttalaš, áššemeannudeaddjin doibme guhte lea su sadjásažžan mearriduvvon.

4 § Gielddaráđdehusa ságadoalli barggut

Gielddaráđdehusa ságadoalli

- stivre gieldastrategiija sihke gielddaráđdehusa doaimmaid ollašuhttima gáibidan politihkalaš oktasašbarggu ja ollašuhtta politihkalaš joavkkuiguin dan ságastallama maid áššiid gieđahallan gáibida sihke doallá heivvolaš vuogi mielde oktavuoda gieldda ássiide ja eará čanusjoavkkuide
- vástida gielddahoavdda hoavdasoahpamuša válmmaštallamis ja fuolaha gielddaráđdehusa ja váldostivrra laktimis válmmaštallanprosessii áššáigullelaš láchkai
- vástida das, ahte gielddahoavddaiguin čađahuvvo jahkásaččat ulbmil- ja árvoštallanságastallamat.

5 § Gieldda gulahallan

Gielddaráđdehus stivre gieldda doibmii guoski gulahallama. Gielddaráđdehus dohkkeha almmolaš rávvagiid gulahallama ja márkanastima prinsihpain sihke nammada gulahallamis vástideaddji virgehálddašeaddjiid.

Doaibmaorgánat láhčēt iežaset doibmasuorggis vejolašvuodaid čađačuovgi doaibmamii áššiid válmmaštallamis ja mearrádusdahkamis.

Gielddaráđdehus, lávdegottit, gielddahoavda sihke doaibmasurggiid njunuš virgehálldašeaddjit fuolahit, ahte gieldda ássit ja bálvalusaid geavaheaddjit oččot doarvái dieđuid válmmaštallama vuloš ja almmolaččat mearkkašahtti áššiin ja sáhttet oassálastit ja váikkuhit dáid áššiid válmmaštallamii. Gulahallamis geavahuvvo čielga ja áddehahtti giella ja vuhtii váldojit gieldda iešguđet ássijoavkkuid dárbbut sihke sámi giellalágas čuovvu sámegeilat gieldalaččaid vuoigatvuodat.

2. Doaibmaorgánaorganisašuvdna

6 § Ohcejoga gieldda doaibmaorgánaorganisašuvdna

Govvadás gieldda doaibmaorgánaorganisašuvnnas lea hálddahunjuolggadusa čuovusin.

7 § Váldostivra

Váldostivrras leat 15 áirasa. Váldostivrra ságadoalliid guoski mearrádusat leat 83 §:s.

8 § Gielddaráđdehus

Gielddaráđdehusas leat 7 lahtu, geain váldotivra vállje gielddaráđdehusa ságadoalli ja várreságadoalli. Juohkehaš lahtus lea persovnnalaš várrelahttu.

9 § Dárkkistanlávdegoddi

Dárkkistanlávdegottis leat 3 lahtu, geain váldotivra vállje lávdegotti gielddaráđdehusa ságadoalli ja várreságadoalli. Ságadoalli ja várreságadoalli galget leat áirasat. Juohkehaš lahtus lea persovnnalaš várrelahttu.

10 § Lávdegottit

- Čuvgehuslávdegottis leat 7 lahtu.
- Ovddidan- ja biraslávdegottits leat 7 lahtu.

Váldostivra vállje lávdegottiid lahtuin ságadoalli ja várreságadoalli. Lávdegotti juohke lahtus lea persovnnalaš várrelahttu.

11 § Gieldda fitnodatlagadus

Lasihuvvo dárbbu mielde.

12 § Válgadoaibmaorgánat

Guovddášválgalávdegottis, válgalávdegottis ja válgadoaibmagottiin mearriduvvo válgalágas.

13 § Váikkuhandoaibmaorgánat

Gielddas lea nuoraidstivra, boarrásiidráđdi ja doaibmaváttogiidráđdi, maid čoahkus, ásaheamis ja doaibmanvejolašvuodain mearrida gielddaráđdehus.

3. Bargoveahkaorganisašuvdna

14 § Doaibmaorgánaorganisašuvdna

Govvadás gieldda doaibmaorgánaorganisašuvnnas lea hálddahušnjuooggadusa čuovusin.

15 § Gielddahoavda

Gielddahoavda stivre gielddaráđđehusa vuolde hálddahusa, ekonomiijadikšuma ja eará doaimma. Go gielddahoavda lea eret dahje lea easttalaš, su sadjásažžan doibme buresveadjinhoavda. Go buresveadjinhoavda lea eret dahje lea easttalaš, su sadjásažžan doibme ovddidanjođiheaddji.

16 § Doaibmasurggiid organisašuvdna ja barggut

Gielddaráđđehus mearrida doaibmasurggiid gaskasaš bargojuogus dáinna oasiin go stivrenrávvagis ii leat áššis mearriduvvon.

17 § Doaibmasurgejođiheaddjit

Gieldda doaimmat ja bargoveahka juohkásit

- dárkkistanlávdegotti vuollásaš ruhtadoalodárkkisteapmái
- gielddaráđđehusa vuollásaš guovddášhálddahussii
- čuvgehuslávdegotti vuollásaš čuvgehusdoibmii
- ovddidan- ja biraslávdegotti vuollásaš ovddidan - ja birasdoibmii.

Guovddášhálddahusa doaibmasurgejođiheaddji lea gielddahoavda, guhte heiveha oktii sierra doaibmasurggiid doaimma. Čuvgehusdoaimma doaibmasurgejođiheaddji lea on buresveadjinhoavda, ovddidan- ja birasdoaimma doaibmasurgejođiheaddji lea ovddidanhoavda. Doaibmasurgejođiheaddji vástida iežas doaibmasurggi/hálddahušgotti doaimmas sihke stivre ja ovddida doaimma gielddaráđđehusa, gielddahoavdda ja lávdegotti vuollásažžan.

Doaibmasurgejođiheaddji oassálastá doaibmasurggiid gaskasaš oktasašbargui ja fuolaha bealistis doaibmasurgerájáid rasttildeaddji dieđujohtimis.

Dárkkistanlávdegoddi vuollásaš doaimmas ii leat doaibmasurgejođiheaddji/hálddahushoavda.

Gielddaráđđehus mearrida doaibmasurgejođiheaddji/hálddahushoavdda sadjásačča, guhte dikšu doaibmasurgejođiheaddji/hálddahushoavdda bargguid dallego son lea eret dahje easttalaš.

18 § Doaibmaovttadagaid hoavddat

Doaibmaovttadaga hoavda vástida doaibmaovttadaga doaimmas sihke stivre ja ovddida doaibmasurgehoavdda vuollásažžan.

Áššáiosolaš doaibmasurgejođiheaddji mearrida doaibmaovttadaga hoavdda sadjásačča, guhte dikšu doaibmaovttadaga hoavdda bargguid dallego son lea eret dahje easttalaš.

19§ Čuvgehusdoaimma bargoveahkaorganisašuvdna

Buresveadjin的角度

Jodiha čuvgehusa doaimmasuorggi, ja buresveadjima ja dearvasvuoda ovddidanbarggu, mii lea gieldda ovddasvástáduš. Čuvgehusa doaimmasuorgái gullá árrabajásgeassin, skuvlejuvumi, nuoraid-, lihkan- ja kulturbargu, girjeráđu ja rávesolbmuidskuvla. Buresveadjin的角度 doaimmá čuvgehusdoaimmasuorggi hálddahushoavdan, čuvgehuslávdegotti áššemeannudeaddjin, ja son lea gieldda stivrenjoavkku lahttu. Gieldda bargosuodjalanhoavdan doaimmá buresveadjin的角度.

Buresveadjin的角度 vástida

- čuvgehusa doaimmasuorggi ja buresveadjima ja dearvasvuoda ovdánahttima bušeahta válmmaštallamis ja dohkkehuuvon bušeahta ollašuttimis, čuovvumis ja raporteremis
- doaimmasuorggis doaimma gánnáhahttivuođas, ovddideamis ja jodiheamis
- doaimmasuorggis bargoveahka- ja ekonomijahálddahusas
- čanastatjoavkoovttasbarggu ja gulahallamis
- boarrásiid- ja lápmásiidráđi barggu
- skuvlasáhttomearrádušain ášahusaid ja čuvgehuslávdegotti linnjemiid mielde ja gaskaboddosaš skuvlasáhttomearrádušain, mat dahkkojit dearvasvuoda sivaid geažil.

Rektor

Vástida skuvllaid pedagogalaš jodiheamis ja hálddahusa ja doaimmaid jodiheamis ja skuvlaservoša dorvolaš doaimmas mihttomeriid mielde. Vástida ovda- ja vuodđooahpahusa / logahaga bargosuorggis, ekonomijija plánemis ja čuovvumis ja ovdánahtta bargosuorggi doaimmaid. Rektor vástida skuvllaid bargoplánain, lohkanortnegiin, statistihkain. Doaimmá hoavdan skuvllain, vástida sadjásašordnedemiin ja oahpásmuhttimiin. Vástida skuvllaid dorvolašvuodas, sajiin ja gálvvuud geavaheamis.

Dan lassin rektor

- vástida oahppogeatnegasvuoda ollašuvvamis ja dahká áššái gullevaš mearrádušaid vuodđooahpahusa / logahaga oahppiid oasil
- váldá ovda- ja vuodđooahpahussii oahppiid / logahaga oahppiid
- gohcá studeantta oahppogeatnegasvuoda čađaheami ja mearrida doaimmabijuin oahppogeatnegasvuoda healbademiid hárrái
- vástida ruoktoahpahas leahkki oahppi oahppogeatnegasvuoda ovdáneami gohcimis
- vástida oahppama doarjaga, árvoštallama ja oahppiidfuolahusa ordnema jodiheamis
- dahká mearrádušaid oahppiid oahpahusa ordnemis, rángumis ja skuvlavázzimis
- nanne oahppi / studeantta duodaštusa oahppomeari čađaheamis
- mieđiha oahppái / studentii lobi gaskaboddosaš, badjel 5 beavvi eretorumii
- mearrida ákkastallojuvnon sivas oahpahusbarggu almmolašvuoda ráddjemis
- mearrida oahpaheaidiehtskoviin ja oahpaheadjiid mearrehkebeajidanmearrádušain
- vástida eahketbeaidoaimmas, jus dat ordnejuvvo gielddas / skuvllas

- vástida ruovttu ja skuvlla gaskasaš ovttasbarggus
- vástida iežas oasil čanasjoavkodoaimmas gieldda siskkáldas ja olgguldas ovttasbargofierpmádagain

Rektora barggut ja bargoáigi heivehuvvo skuvllaid meari, sturrodaga ja erenomášbargguid mielde.

Veahkkehoavda

Mearrida daid skuvllaide guoski áššiin, maid buresveadjinhoavda ja rektor leaba mearridan veahkkehovdii ja mat skuvlla plána mielde dahje muđui gullet veahkkehovdii. Veahkkehoavda vástida iežas ovttadaga beaivválaš doaimmas.

Árrabajásgeassinhoavda

Vástida gieldda árrabajásgeassima ollislaš jođiheames. Barggus deattuhuvvojit pedagogalaš jođiheapmi, doaimma lágavuloš ja bargiid-, ekonomii- ja hálldahusjođiheapmi.

Árrabajásgeassinhoavda

- jođiha ja ovddida árrabajásgeassima pedagogalaš doaimma riikkaviidosaš ja báikkálaš árrabajásgeassinplánaid mielde
- vástida pedagogalaš kvalitehta árvvoštallamis ja ovddideamis
- bagada, doarju ja gohcá pedagogalaš ollašuvvama ovttadagain ja fuolaha máná ovddu, ovttaveardásašvuoda ja inklušuvvna ollašuvvamis
- vástida árrabajásgeassima plánemis, gohcimis ja árvvoštallamis
- bargá árrabajásgeassinovttadagaid bargiid hoavdan, vástida bargiidressurssain, máhtu ovdánahttimis, bargovuoruid plánema ollisvuodas ja sadjásašordnedemiin
- vástida árrabajásgeassima ekonomii- ja plánemis, ollašuhhtimis ja gohcimis
- dahká árrabajásgeassinmearrádusaid ja mearrádusaid áššehasmávssuin gustovaš lága ja čuvgehuslávdegotti linnjemiid mielde
- vástida sajiin ja gálvvuid geavaheamis ja doaibmanbirrasa dorvolašvuodas ja dearvaslašvuodas.
- vástida árrabajásgeassima fidnuin ja daidda gullelaš ovttasbarggus.
- vástida árrabajásgeassima áššehas- ja bargiidhálldahusa vuogádagaid geavaheamis ja ahte dat leat áiggi dásis
- searvá dárbbu mielde árrabajásgeassima pedagogalaš doaimmaide árrabajásgeassima bargguin

Asttuáiggekoordináhtor

Jođiha asttuáiggedoaimma, masa gullet nuoraid-, lihkan- ja kulturdoaimma ja girjerádjju. Vástida árrabajásgeassima bargosuorggis, ekonomii- ja plánemis ja čuovvumis ja ovdánahtttá bargosuorggi doaimmaid. Vástida fidnuin ohcamis, daid ekonomii- ja raporteremis. Vástida oasil asttuáiggedoaimma sajiin ja gálvvuid geavaheamis. Vástida iežas oasil čanasjoavkoovttasbarggus. Doaimmá asttuáiggedoaimma bargiid hoavdan ja stivre ovttasbargofitnodatdoalliid.

20 § Fitnodatlágádusa hoavda

Lasihuvvo dárbbu mielde.

4. Konsearnastivren ja soahpamušaid hálddašeapmi

21 § Konsearnanjunnošat

Gieldda konsearnanjunnošiidda gullet gielddaráđdehus sihke gielddahoavda.

22 § Konsearnanjunnošiid barggut ja doaibmaválldi juohkin

Gielddaráđdehus

- ovddasvástádus oamasteaddjipolitihka, oamasteaddjistivrema prinsihpaid ja konsearnarávva ovddeamis ja válmmaštallamis váldostivrii
- ovddasvástádus oamasteaddjistivrema ollašuhttimis ja organisere konsearnajođiheami ja konsearnagohcima
- mearrida konsearnanjunnošiidda gullelaš virgehálddašeaddjiid iešguđe vuolleservoša- ja osolašvuohtaservoša guoski bargujuogu
- addá váldostivrii jahkebeale gaskkaid raportta fitnodatserviid ulbmiliid ollašuvvamis ja ekonomalaš dili ovdáneamis sihke árvoštallama boahhteáiggi ovdáneamis ja riskkain
- árvoštallá jahkásaččat oamasteaddjistivrema boađuslašvuođa gieldakonsearna oppalaš ovddu ollašuvvama, riskkaidhálddašeami ja meannudanvugiin dáfus ja dagaha olggobeale olbmui árvoštallama oktii váldostivrabajis
- gieđahallá árvoštallama bohtosiid ja jurddabohtosiid váldostivra ságadoalliiguin
- čuovvu ja árvoštallá fitnodatserviid ulbmiliid ollašuvvamis ja ekonomalaš dili ovdáneami ja dahká daid vuođu dárbbu mielde evttohusaid gielddaráđdehussii
- addá gieldda ovdaoivila konsearnarávva eaktudan áššiin
- ovddasvástida vuolleservošiid stivrraid lahtuid nammadanproseassas
- nammada gieldda evttohasaid vuolleservošiid stivrraide
- nammada fitnodatsearveovdasteaddjiid ja addá sidjiide oamasteaddjistivrema eaktudan doaibmarávvgiid.

Gielddahoavdda bargun lea doibmet konsearnna hoavdan ja aktiivalaš oamasteaddjistivremiin veahkehit iežas stivrema vuloš fitnodatserviid hálldahussii ja doaimmaide.

23 § Soahpamušaid hálddašeapmi

Gielddaráđdehus ovddasvástida soahpamušaid hálddašeami ja soahpamušgohcima ordnemis, addá dárkilut rávvagiid soahpamušhálddašeamis sihke mearrida soahpamušaid iežas doaibmasuorggis vástuolbmuid.

Lávdegoddi mearrida soahpamušaid iežas doaibmasuorggi vástuolbmuid.

5. Doaibmaorgánaid barggut ja doaibmaválldi juohku

24 § Gielddaráđdehusa barggut ja doaibmaválldi:

Áššemeannudeaddjin doibme gielddahoavda.

Go buresveadjin的角度 lea eret dahje lea easttalaš, su sadjásažžan doibme ovddidanjođiheadđji. Jos guktot ovddabealde namuhuvvon sadjásaččat leat eastašuvvan mearrida gielddaráđđehus gielddahoavdda sadjásačča.

Gielddaráđđehus stivre gieldda doaimma ja vástida gieldalágas mearriduvvon bargguin sihke mearrida čuovvovaš iežas doaimmasuorggi gullevaš áššiin:

1. dohkkehit gieldda kássaváriid investerenvuođđojurdagiid, addit rávvagiid kássaváriid investerema geavatláš doaimmaid birra, daid investerem ákkaid vuodul maid váldotivrra lea dohkkehan
2. servošiid ossosiid vuovdima ja oastima oktavuođas daidda gielddaide, main eai leat mearridanváldi
3. loana váldin
4. dearvasvuoda ja buresveadjima ovddideami koordineren ja stivren
5. ealáhus- ja eallinfápmopolitihka strategiijaid stivren
6. riikkaidgaskasaš ovttasbargu báikkálaš eiseválddiid gaskkas ja alit dási riikkaidgaskasaš oktavuođat
7. sajádatláva nuppástus, dalle go dat ii leat mearkkašahtti
8. huksenlága 57 § mielde spiehkkananlobi mieđiheapmi
9. huksenlága 58 § mielde guvllolaš spiehkkananlobi mearrideapmi
10. guovlluidegeavahanlága 53 § huksengildosa mearrideapmi guvlui, gos sajádatláva gárvvisteapmi dahje nuppástuhttin lea jođus
11. čilgehusa addin váldostivrra mearrádusas go gielddaráđđehus sáhttá leat ovttá oaivilis váldostivrra mearrádusain
12. bargoveaga vahátbuhtadusvásttus mearrideapmi
13. gieldda opmodat-, bargoveahka- ja doaimmariskkaid dáhkádusvuođđojurdagiid nannen
14. bargoveahkahálddaha vuodđojurdagat
15. diehtohálddašeapmi
16. stivrenrávva čuvvosa 2 mielde sierradoaimbaválddi váldimis atnui

25 § Čuvgehuslávdegotti barggut ja doaimbaváldi

Áššemeannudeaddjin doaimmá buresveadjin的角度.

Buresveadjin的角度 sadjásažžan doibme astoáigekoordináhtor, go astoáigekoordináhtor lea eastašuvvan, mearrida gielddaráđđehus buresveadjin的角度 sadjásačča.

Čuvgehuslávdegoddi stivre ja ovddida iežas vuollásaš doaimmasuorggi ja vástida bálvalusaid buođuslaš ordnemis suoma- ja davvisámegillii nu mo láchka geatnegahtá. Lávdegoddi čuovvu ja árvvoštallá bálvalusaid váikkuheami ja várre ássiide ja geavaheaddjiide vejolašvuoda oassálastit bálvalusaid plánemii ja ovddideapmái.

Lávdegoddi ovddasta gieldda ja geavaha gieldda hállanválddi iežas doaimmasuorggi gullevaš áššiin.

Lávdegoddi mearrida čuovvovaš doaimmasuorgásis gullevaš áššiin:

1. vuodđooahpahušlága mieldásaš ovda- ja vuodđooahpahuš
2. vuodđooahpahušlága mieldásaš skuvllalaččaid iđit- ja eahketbeaivedoaimma
3. logahatlága mieldásaš logahatskuvlen ja eará nuppi dási skuvlen
4. friddja čuvgehusbarggus ja dáidaga vuodđooahpahušas addojuvvon lágaid mieldásaš skuvlen

5. girjerádjo- ja diehtobálvalusat, kulturdoaimma, lihkan - ja nuoraiddoaimma
6. Árrabajásgeassin
7. ovddidanfidnodoaimman
8. dearvasvuoda ja buresveadjima ovddideami koordineren ja jođiheapmi

26 § Ovddidan- ja biraslávdegotti vuollásaš doaimmaid ovddideapmi ja doaimmaváldi

Áššemeannudeaddjin doibme gielddahoavda.

Ovddidanhoavda sadjásažžan doibme gielddahoavda, jos gielddahoavda lea eastašuvvan mearrida gielddaráđdehusa ovddidanhoavda sadjásačča.

Ovddidan- ja biraslávdegoddi stivre ja ovddida iežas vuollásaš doaimmasuorggi ja ovddasvástida bálvalusaid buođuslaš ordnemis. Lávdegoddi čuovvu ja árvoštallá bálvalusaid váikkuheami ja várre ássiide ja geavaheaddjiide vejolašvuoda oassálastit bálvalusaid plánemii ja ovddideapmái.

Lávdegoddi ovddasta gieldda ja geavaha gieldda hállanválddi iežas doaimmasuorggi gullevaš áššiin.

Lávdegoddi mearrida čuovvovaš doaimmasuorgásis gullevaš áššiin:

1. ealáhus- ja fitnodatbálvalusat
2. eanaguovlohálddaha bálvalusat, šibitdálkkodanfuolahus sihke lágaid čuovvu eiseváldi-, lohpe- ja gohcinbarggut (oktasašdoaimmaguovlu Anár gielddain)mat laktásit dasa
3. ovddidanfidnodoaimma ja -bálvalusat
4. rádjeguovlooktasašbargobálvalusat ja oktasašbálvalusaid bálvalusat
5. turismarávven ja guovlomárkanastin
6. ealáhuspolitihkalaš ovdogohcin ja eará ealáhusdoaimma doarju doaimma ovttas gielddaráđdehusain
7. bargguiduvvama ovddideaddji oktasašbálvalusat, geatnegahttonbargguiduhttin ja vihkkedallanvuloš bargguiduhttinbálvalus
8. giddodatdoaimma, huksen, sadjebálvalandoaimma, priváhtageaidnodáhpáhusat
9. sajádatlávvanuppástus ja birrasa plánen
10. doaimmat eanageavahan - ja huksenlága čuovvu huksenbearráigeahččaneiseváldin

Ovddidan- ja biraslávdegoddi doaimmá huksenlága RakL 751/2023) ja dan ovdalaš eatnangeavahan- ja huksenlága mielde huksengohcin- ja lohpevirgeoapmahažžan. Ovddidan- ja biraslávdegotti čoavdin- ja doaimmaváldái gullá lassin RakL:a ja eará dan vuođu addon áshusaid ja mearrádušaid áššit, maid doaimmaválddálaš bealli lea gieldda, gieldda mearridan virgeoapmahaš dahje gielddalaš doaimmaorgána, earret RakL 57 § mielde spiehkkanlobi ja RakL 58 § mielde guvllolaš spiehkkanseapmi. Ovddidan- ja biraslávdegoddi vástida guovlluideavahanlága (752/2023) njuolggadusaid ja mearrádušaid čuovvuma gohcmis huksenbearráigeahču virgeoapmahažžan.

Ovddidan- ja biraslávdegotti mearridanváldái gullet guovlluideavahanlága (752/2023) mielde geainnuid dikšun áššit. Ovddidan- ja biraslávdegoddi vástida čujuhusvuogádaga bajásdoallamis doaresbealeguovlluin sajádatlávvguovlluid olggobealde.

Ovddidan- ja biraslávdegotti doaimmasuorgái gullet eanaguovloaláhusvirgeoapmahačča barggut dikšojuvvot Anára ja Ohcejoga guovllus Anára sosiála- ja dearvasvuodalávdegotti birasjuhkosis, mii vuođđuduvvá Anára ja Ohcejoga gaskasaš oktasašdoaimmasoahpamuššii.

Bargofápmobálvalusat gullet ovddidan- ja biraslávdegotti doaimmasuorgái.

Bargofápmobálvalusain vástida gielddalága 51-52 § mielde dahkkon soahpamuša mielde

ovttasdoaimbanguovlu (Davvi- ja Nuorta-Lappi barggolašvuodaguovlu), man vástugiellan doaimbá Soađegilli ja oktasašbargogiellan Anár, Giemajávri, Pelkosenniemi, Posio, Salla, Suovvaguoka ja Ohcejohka.

Árktalaš Lappi birassuodjaleapmi fuolaha Soađegili, Anára, Muoná, Eanodaga ja Ohcejoga gieldda birassuodjalaneiseválddi bargguin.

26 § Virgehálddašeaddji barggut ja doaimbaváldi

Virgehálddašeaddjiid bargguin ja doaimbasuorggis, jos dain ii leat mearriduvvon omd. virggi vuodđudeami oktavuođas, mearrida doaimbasuorgejođiheaddji dahje doaimbasuorgejođiheaddjit ovtta. Oktii heivehuvvon áššiin mearrádusváldi lea gielddahoavddas.

28 § Fitnodatlágádusa stivrra barggut ja doaimbaváldi

Lasihuvvo dárbbu mielde.

29 § Doaimbaválddi ovddos sirdin

Doaimmaorgána sáhtta sirdit dasa dán logus mearriduvvon doaimbaválddi ovddos iežas vuloš eiseváldái. Dat, geasa doaimbaváldi lea sirdujuvvon, ii sáhte šat sirdit doaimbaválddi ovddos.

30 § Doaimbaváldi mearrida áššegirjji addimis

Váldostivra áššegirjjiid guoski diehtobivdagiid čoavdá gielddahoavda dahje váldostivrra čállin mearriduvvon virgehálddašeaddji.

Doaimmaorgána sáhtta iežas mearran viidodagas sirdit áššegirjji addima guoski eiseválddi čoavdiválddis iežas vuloš virgehálddašeaddjái.

Áššiid mat gullet virgehálddašeaddji iežas mearridanváldái, áššegirjjiid guoski diehtobivdagiid čoavdá áo virgehálddašeaddji.

31 § Ášši váldin gielddaráđdehusa gieđahallamii

Ášši váldimis gielddaráđdehusa gieđahallamii sáhtta mearridit gielddaráđdehus, gielddaráđdehusa ságadoalli ja gielddahoavda. Gielddalága 134 §:s dárkkuhuvvon vuigengáibádusa galgá gieđahallat hohpolažžan, ášši galgá váldit alit doaimmaorgána gieđahallamii vejolašvuodaid mielde čuovvovaš ráđdehusa čoahkkimii.

32 § Ášši váldin lávdegotti gieđahallamii

Ášši sáhtta gielddalága 92 §:a mielde váldit lávdegotti gieđahallamii, jos ii leat almmuhuvvon ášši váldimis gielddaráđdehusa gieđahallamii.

Ášši váldimis lávdegotti gieđahallamii sáhtta mearridit lávdegotti ja dan ságadoalli lassin lávdegotti áššemeannudeaddji. Gielddalága 134 §:s dárkkuhuvvon vuigengáibádusa galgá gieđahallat hohpolažžan, ášši galgá váldit alit doaimmaorgána gieđahallamii vejolašvuodaid mielde čuovvovaš ráđdehusa čoahkkimii.

33 § Váldingelbbolaš mearrádusa almmuheapmi

Gielddaráđdehusa vuollásaš eiseváldi galgá almmuhit gielddaráđdehussii dahkan váldingelbbolaš mearrádusain earet dakkáraš áššiid dahje áššejoavkkuid, main gielddaráđdehus lea mearridan, ahte dat ii geavat váldinvuoigatvuoda.

Lávdegotti vuollásaš virgeoapmahaš sihke lávdegotti juogus galgá almmuhit lávdegoddái dahkan váldingelbbolaš mearrádusain earet dakkáraš áššiid dahje áššejoavkkuid, main lávdegoddi lea mearridan, ahte dat ii geavat váldinvuoigatvuođa.

Almmuhusa galgá dahkat njealji beaivvi siste beavdegirjji dárkkisteamis. Jos beavdegirji ii dárkkistuvvo, mearreáigi rehkenastojuvvo beavdegirjji vuolláičállimis.

Almmuhus dahkkojuvvo elektrovnnalaččat gielddaráđđehusa (ja lávdegotti) ságadoalli ja áššemeannudeaddjái.

Mearrádusat dain áššiin, main ii dárbbas almmuhit, sáhtta váldinvuoigatvuođa easttekeahhtá ollašuhttit, jos ovttaskas dáhpáhusas ii leat almmuhuvvon ášši váldimis gielddaráđđehusa (dahje lávdegotti) gieđahallamii.

6. Doaimaváldi bargoveahkaáššiin

34 § Gielddaráđđehusa oppalaš doaimaváldi bargoveahkaáššiin

Jos doaimaválddis bargoveahkaáššiin ii leat ásahuvvon lágas iige mearriduvvon stivrenrávvagis, doaimaváldi lea gielddaráđđehusas.

35 § Virggi vuodđudeapmi ja heittiheapmi sihke virgenamahusa nuppástuhttin

Váldostivrra mearrida virggi vuodđudeamis ja heittiheamis sihke virgenamahusa nuppástuhttimis.

36 § Virgegaskavuođa nuppástuhttin bargogaskavuohtan

Gielddaráđdehus mearrida virgegaskavuođa nuppástuhttimis bargogaskavuohtan. Jos virgi heittihuvvo, galgá dan doalvut váldostivrra mearridanláhkai.

37 § Gelbbolašvuodagáibádusat

Gielddahoavdda virggi gelbbolašvuodagáibádusain mearrida váldostivrra.

Eará virggiid gelbbolašvuodagáibádusain mearriduvvo go virgi vuodđuduvvo

Jos olmmoš váldo virgegaskavuhtii almmá, ahte doaimma várás lea vuodđuduvvon virgi, gelbbolašvuodagáibádusain mearrida gielddaráđdehus.

Dat doaimmaorgána, man vuollásaš virgehálldašeaddji dahje bargi lea, mearrida virggi dahje doaimma gelbbolašvuodagáibádusain, jos dain ii leat mearriduvvon virggi vuodđudettiin.

Doaimmasuorgejođiheaddjiid gelbbolašvuodagáibádusain mearrida gielddaráđdehus.

38 § Ohcanláhkai almmuheapmi

Virggi dahje virgegaskavuođa almmuha ohcanláhkai virgegaskavuhtii váldimis mearridan eiseváldi. Go virgegaskavuhtii váldimis mearrideaddji eiseváldi lea váldostivrra, virggi dahje virgegaskavuođa almmuha goittotge ohcanláhkai gielddaráđdehus.

39 § Báivalangaskavuhtii váldin

Váldostivrra mearrida gielddahoavdda, buresveadjinjoavdda sihke ovddidanjoavdda válljemis.

Gielddaráđdehus ja lávdegoddit mearridit iežaset vuollásaš virgehálldašeaddjiid ja bargiid válljemis ja eretcealkimis.

Spiehkastahkan leat čuvgehussuorggi oahpaheaddjivirgehálddašeaddjiid rekryteremat, main virgái válljemis mearrida bargojoavku, masa gullet buresveadjinjoavda, rektor sihke čuvgehuvlávdegotti ságadoalli dahje jos son lea eastašuvvan dahje easttalaš de lávdegotti mearridan eará ovddasteaddji.

Geahččalanáiggi mearrideamis dahje soahpamis ja geahččalanáiggi bistináiggis mearrida dat, gii váldá bálvalangaskavuhtii.

40 § Evttolaš válljenmearrádusa nannen

Evttolaš válljenmearrádusa nanne bálvalangaskavuhtii váldimis mearridan eiseváldi. Váldostivrra evttolaš válljenmearrádusa nanne goittotge gielddaráđđehus. Doaibmaorgána válljema nanne doaibmasuorgejođiheadji.

Evttolaš válljenmearrádusa nanne bálvalangaskavuhtii váldimis mearridan eiseváldi.

41 § Virgái váldin go virgái válljejuvvon olmmoš eretcealká iežas ovdal virgegaskavuoda álgima

Jos virgái dahje virgegaskavuhtii válljejuvvon olmmoš cealká iežas eret ovdal, go virgegaskavuodta álgá, iige várresadji leat válljejuvvon giige, de sáhtta virgehálddašeaddji válljet daid virggi dahje virgegaskavuoda ohcan olbmuid joavkkus, geat almmuhit, ahte ohcamuš lea ain fámus.

42 § Vihkedallanvuloš virgelobit ja bargofriddjavuodat

Gielddaráđđehus mearrida gielddaráđđehusa ja lávdegotti áššemeannudeaddjiid badjel jagi virgelobi mieđiheamis. Gielddahoavdda badjel vahku virgelobiin mearrida gielddaráđđehusa ságadoalli. Gielddahoavda ja doaibmasuorgejođiheadjit mieđihit eanemustá 6 mánotbaji vihkedallanvuloš bálkkáhis virgelobiid dahje bargofriddjavuodaid. Badjel jagi vihkedallanvuloš bálkkáhis virgelobiid ja bargofriddjavuoda mieđiha dat, guhte doibmii lea válljen earet eará váldostivrra válljen virgehálddašeaddjiid, geaid virgelobiid mieđiha gielddaráđđehus. Virgelobiid ja bargofriddjavuoda mieđiheamis berre čuovvut gielddaráđđehusa dohkkehan bargoveahkarávva. Ovddabealde máinnašuvvon doaibmaválddit gusket maid virgelobi ja bargofriddjavuoda gaskkalduhttima ja šluhttema.

43 § Eará go vihkedallanvuloš virgelobit

Gielddaráđđehusa ságadoalli mieđiha gielddahovdii sihke gielddahoavda ja eará hoavddat mieđihit iežaset vuollásaččaide eará go vihkedallanvuloš virgelobiid dahje bargoluomuid. Ovddabealde máinnašuvvon doaibmaválddit gusket maid virgelobi ja bargofriddjavuoda gaskkalduhttima ja šluhttema.

Badjel golbma mánu virgelobis ja bargofriddjavuodas dahkko hálddahusmearrádus.

44 § Virge- ja bargoeaktosoahpamuša vihkedallanvuloš mearrádusaid heiveheapmi

Jos dán logus ii leat nuppe láchkai mearriduvvon, virge- ja bargoeaktosoahpamuša vihkedallanvuloš mearrádusaid heiveheamis mearrida gielddaráđđehus gielddahoavdda ja áššemeannudeaddjiid oasil. Earáid bálkká ja eará ekonomalaš ovddu guoski vihkedallanvuloš mearrádusaid dahká dat, guhte olbmo lea doibmii válljen. Dáhpáhusain, main lea vejolaččat váikkuhus earáid bálkkáide, áššis mearrida dat virgehálddašeaddji, gean bargun gielddaráđđehus lea mearridan bálkkááššiid kontaktaolbmo bargguid.

Earáin go hálddahusnuolggadusas máinnašuvvon vihkkedallanvuloš mearrádusaid heiveheamis sáhtta gielddaráđdehus dahje doaibmaorgána gielddaráđdehusa dohkkehan vuodđojurdagiid mielde sirdit doaibmaválddis gielddahovdii, doaibmasuorgehovdii, boađusguovlohovdii, doaibmaovttadaga hovdii dahje eará virgehálddašeaddjiide.

45 § Virgehálddašeaddji sirdin nuppi virgegaskavuhtii

Virgehálddašeaddji sirdimis nuppi virgegaskavuhtii gielddaid virgehálddašeaddjilága 24 § vuodul mearrida eiseváldi, geas lea doaibmaváldi váldit guktuide virgegaskavuodaide. Jos doaibmaváldi lea eará eiseválddis, sirdimis mearrida gielddaráđdehus.

46 § Siidodoaimmat

Siidodoaimmalohpeohcamuša čoavdá ja siidodoaimmalobi šluhttemis sihke siidodoaimma vuostávdima ja doallama gielddimis mearrida dat doaibmaorgána, man vuollásaš olmmoš lea. Gielddahoavdda ja doaibmasuorgejođiheaddjiid oasil mearrádusa dahká gielddaráđdehus. Siidodoaimmalohpealmuhus dahkko seamma eiseváldái.

47 § Virgehálddašeaddji bargo- ja doaibmannávccaid čielggadeapmi

Gielddaráđdehusa ságadoalli mearrida gielddaid virgehálddašeaddjilága 19 § vuodul dearvasvuodadili guoski dieđuid bivdimis gielddahoavddas sihke gielddahoavdda mearrideamis dearvasvuodadili guoski dárkkistemiide ja dutkamušaide.

Hoavda (virgehálddašeaddji) mearrida gielddaid virgehálddašeaddjilága 19 § vuodul dearvasvuodadili guoski dieđuid bivdimis iežas vuollásaš virgehálddašeaddjis sihke virgehálddašeaddji mearrideamis dearvasvuodadili guoski dárkkistemiide ja dutkamušaide.

48 § Virgedoaimmahusas dollen

Váldostivrra mearrida gielddahoavdda virgedoaimmahusas dollemis. Váldostivrra sáhtta ovdal váldostivrra čoahkkima mearridit gielddahoavdda gaskaboddasaš virgedoaimmahusas dollemis.

Gielddaráđdehus ja lávdegoddi mearridit iežas vuollásaš virgehálddašeaddji virgedoaimmahusas dollemis. Doaibmasuorgejođiheaddjiid virgedoaimmahusa dollemis mearrida gielddaráđdehus.

Gielddahoavda sáhtta ovdal gielddaráđdehusa čoahkkima mearridit gielddaráđdehusa vuollásaš virgehálddašeaddji gaskaboddasaš virgedoaimmahusas dollemis.

Áššemeannudeaddji sáhtta ovdal lávdegotti čoahkkima mearridit lávdegotti vuollásaš virgehálddašeaddji gaskaboddasaš virgedoaimmahusas dollemis.

49 § Virgegaskavuoda ja bargogaskavuoda nuppástuhttin oasseáigásažžan

Virgegaskavuoda ja bargogaskavuoda nuppástuhttimis oasseáigásažžan mearrida bálvalusgaskavuhtii váldi eiseváldi.

50 § Lupmui bidjan

Gielddaráđdehus mearrida bargoveaga lupmuibidjama prinsihpain.

Virgehálddašeaddji ja bargi lupmuibidjamis doaisttázii dahje mearreáigái mearrida áššemeannudeaddji gielddaráđdehusa mearridan prinsihpaid mielde.

51 § Bálvalangaskavuoda nohkan

Bálvalangaskavuoda loahpaheamis geahččalanáigge, eretcealkimis, burgimis ja burgima doalaheamis mearrida bálvalangaskavuhtii váldi eiseváldi.

Virgehálldašeaddji almmuhus virgegaskavuoda eretcealkimis ja bargi almmuhus bargogaskavuoda eretcealkimis almmuhit bálvalangaskavuoda váldimis mearrádusa dahkan eiseválddi dihtui.

52 § Massán dietnasiid buhtten

Virgehálldašeaddjái gielddaid virgehálldašeaddjilága 45 § vuođul máksojuvvon buhtadusas mearrida áo. doaibmasuorggi áššemeannudeaddji.

53 § Bálkká ruovttoluottabearran

Dárbbasmeahttumit máksojuvvon bálkká dahje eará virgegaskavuodas čuovvu ruđalaš ovddu ruovttoluottabearramis mearrida ág. doaibmasuorggi doaibmaorgána áššemeannudeaddji.

7. Diehtohálldašeami ja áššegirjehálddaha ordnen

54 § Gielddaráđdehusa diehtohálldašeami barggut

Gielddaráđdehusas lea ovddasvástádus das, ahte diehtohálldašanlága 4.2 § vástuáššit, geavadagat ja gohcima lea meroštallojuvvon gielddas.

Diehtohálldašeami čađahanbargguid ovddasvástádus lea:

- Ovddasvástádus diehtohálldašanlága mielde govemiid ráhkadeamis ja bajásdoallamis (dieđuhálldašanmálla (5 §), nuppástusváikkuhusaid árvoštallan (5 §) ja áššebáberalmmostahttima guoski čilgehus (28 §).
- Ovddasvástádus 19 §:s mearriduvvon diehtomateriálaid elektrovnnalaš hápmái nuppástuhttimis ja oazžumis..
- Ovddasvástádus diehtosihkarvuoda ortnegiin, diehtovuogádagaid doaimmas ja ovttasdoaibmamis ja diehtovuoduid ovttasdoaibmamis (2 § 13 čuokkis, 5 §, 12-17 §, 22-24 §).
- Ovddasvástádus áššehálldašeamis ja bálvalusaid diehtohálldašeami ordnemis ja diehtomateriálaid seailuheami ordnemis (21 §, 25-27 §).

55 § Gielddaráđdehusa áššegirjehálddaha barggut

Gielddaráđdehus vástida das, ahte áššegirjehálddaha rávvagat, geavadagat, vásttut ja gohcin lea meroštallojuvvon gieldda eará bargguin Gielddaráđdehusa geatnegasvuodaide gullá mai:

- mearridit gieldda áššegirjehálldašeami, arkiivadoaimma ja arkiivahábmema jođiheaddji virgehálldašeaddji dahje doaibmaolbmo
- addá dárkilut mearrádusaid áššegirjehálldašeami dikšumis ja ovddasvástideaddji olbmuid bargguin
- mearrida diehtostivrenplána (TOS, eAMS, AMS) almmolaš prinsihpain (sisdoallu, ráhkadeami vásttut, nannen geavahussii, gohcin ja čuovvun)
- namahit gieldda arkiivvaráhkadeaddjiid ja registraradoalliid, jos stivrenrávvagis dahje lánkaaddimis ii leat mearriduvvon registtardoalli.

56 § Áššegirjehálddahusa njunuš virgehálddašeaddji / doaibmaolbmo barggut

Áššegirjehálddahusa stivrejeaddji virgehálddašeaddji/doaibmaolmmoš stivre gielddaráđđehusa vuollásažžan áššegirjehálddahusa ja vástida gieldda bissovaččat vurkejuvvon áššegirjedieđuin sihke

- ovddasvástida gielddaráđđehusa áššegirjehálddahusa eiseváldebargguid válmmaštallamis ja ollašuhhtimis
- stivre ja ovddida áššegirjehálddahusa oassin gieldda diehtohálddašeami
- dohkkeha diehtogiedahallan, vurken ja arkiivadoaimma rávvagiid ja maiddái diehtostivrenplána
- ovddasvástida guovddášarkiivvas ja áššegirjjiin, mat vurkejuvojit bissovaččat
- ráhkada gieldda áššegirjehálddahusa rávvaga ja gohcá, ahte barggut dikšojuvvojit rávvagiid mielde
- fuolaha áššegirjehálddahusa skuvlemis ja rávvemis.

57 § Lávdegotti / doaibmasuorggi áššegirjehálddahusa barggut

Lávdegoddi/doaibmasuorgi fuolaha iežas doaibmasuorggi áššegirjedieđuid dikšumis addojuvvon mearrádusaid ja rávvagiid mielde sihke namaha iežas doaibmasuorggis áššegirjehálddahusa vástuolbmo.

* 7 A Gielalaš vuoigatvuođat

58 § Ássiid ja bálvalusaid geavaheaddjiid gielalaš vuoigatvuođat gieldda hálddahusas

Sámi giellalága ulbmilin lea dáfustis dorvvastit vuođđolágas dorvvastuvvon sápmelaččaid vuoigatvuođa doalahit ja ovddidit iežaset giela ja kultuvrra. Sámi giellaláhka heivehuvvo ollásit Ohcejoga gieldda doaibmaorgánii sihke dakkár gielddaovttastumiid doaibmaorgánaide, gos Ohcejoga gieldda lea lahttun.

Ohcejoga gielddas sáme gielagiid ossodat lea stuorát go 1/3, ja gieldda hálddahusas ja doaimmaid ordnemis sihke gulahallamis galgá váldit vuhtii sáme- ja suomagielat ássiid ja bálvalusaid geavaheaddjiid gielalaš vuoigatvuođaid. Gieldda bálvalusaid galgá ordnet nu, ahte ássiid ja bálvalusaid geavaheaddjiid nákke bálvalit sin iežaset gillii, sáme- dahje suomagillii, gieldda bargosurggiin.

Gieldda ássis lea vuoigatvuohta geavahit sáme giela gieldda fállan bálvalusain, ja jos virgebargi dahje bargi ii máhte sáme giela, de galgá son fuolahit dulkomis áššehasa gielalaš vuoigatvuođaid ollašuhhtima várás.

Sáme giela bidjamis virggi dahje doaimma gelbbolašvuođagáibádussan mearriduvvo sámi giellalágas. Sáme giela dáidu gehččojuvvo álo earenoamáš ovdun, vaikke dat ii leat biddjon virggi, doaimma dahje barggu gelbbolašvuođagáibádussan.

Doaibmaorgánaid čoahkkinbovdehusa, áššelisttu ja beavdegirjji ráhkadeamis sihke gulahallamis ja gieldda ássiide oaivvilduvvon dieđiheamis sáme- ja suomagillii mearriduvvo sámi giellalágas.

59 § Gielalaš vuoigatvuodát gieldda doaibmamis

Gieldda doaibmamis galgá doarvái bures dorvastit lágas ásahuvvon gielalaš vuoigatvuodáid ollašuvvama.

Ordnedettiin bálvalusaid oastobálvalussan galgá soahpamuššii váldin mearrádusaiguin sihkkarastit, ahte bálvalusa geavaheadjjiid giellalágas čuovvu gielalaš vuoigatvuodát ollašuvvet seamma láhkai go dat galget ollašuvvat gielddas.

60 § Gielalaš vuoigatvuodáid ollašuvvama čuovvun ja raporteren

Gielddaráđdehus ja lávdegottit čuvvot doaibmasuorggisteaset gielalaš vuoigatvuodáid ollašuvvama. Lávdegottit raporterejit jahkásaččat čuovvuma bohtosiin gielddaráđdehussii. Gielddaráđdehus raportere váldostivrii. Gielddaráđdehus addá dárkilut rávvagiid raporteremis.

II oassi Ruhtadoallu ja gohcin

8. Ruhtadoallu

61 § Bušeahttaárvalus ja ekonomiiaplána

Gielddaráđdehus dohkkeha plánenrámaid ja bušeahttaárvalusa ráhkadanrávvagiid.

Doaibmaorgánat ráhkadit iežaset bušeahttaárvalusa.

Váldostivra dohkkeha bušeahttaárvalusas doaibmaorgánii čadni bargoguovdasaš doaimmaid ja ruhtadoalu ulbmiliid sihke daidda dárbbášlaš mearreruđaid ja boahto- árvalusaid sihke gieldakonsearna doaimmaid ja ruhtadoalli ulbmiliid. Mearreruđa ja boahtoárvalusa sáhtta váldit bušeahttaárvalussii brutto- dahje nettomearrásažžan.

62 § Bušeahta ollašuhttin

Hálddahunjuolggadusa 64 § mielde gielddaráđdehus ja lávdegottit dohkkehit bušehttii vuodđuduvi geavahanplánaid. Geavahanplána sáhtta čohkiidit maiddái soahpamušstivrenmállii laktáseaddji soahpamušain.

Gielddaráđdehus dohkkeha bušeahta ollašuhttinrávvagiid váldostivrra bušeahtta-gieđahallama maŋjá.

63 § Doaibmama ja ruhtadoalu čuovvun

Doaibmama ja ruhtadoalu ollašuvvamis raporterejuvvo doaibmaorgánaide bušeahta dohkeheami oktavuodas merrojuvvon láchkai.

64 § Bušeahttaárvalusa čadnivuolta

Bušeahtas mearridettiin váldostivra meroštallá, mat leat, váldostivrra dohkkehan čadni doaibmaulbmilat. Váldostivra addá bušeahttaárvalusa čuovvumii guoski mearrádusaid, man láchkai bušeahttaárvalus ja dan vuodustallamat čatnet gieldda eiseválddiid.

Gielddaráđdehus sáhtta mearridit dakkár mávssu máksimis, mii lea gieldda čadni ja man galgá hohpolačcat máksit, vaikke dađe várás ii leat várrejuvvon mearreruhta. Gielddaráđdehus galgá dalánaga dahkat váldostivrii evttohusa mearreruđa mieđiheamis dahje bajideamis.

65 § Bušeahta nuppástusat

Bušeahta nuppástusaid galgá buktit ovdan váldostivrii nu ahte váldostivra geargá gieđahallat nuppástusevttohusaid bušeahttajagi áigge. Bušeahttajagi maŋjá bušeahta nuppástusaid sáhtta gieđahallat dušše sierradáhpáhusas. Rehketdoallooahpahusa vuolláičállima maŋjá váldostivrii ii sáhte šat dahkat bušeahta nuppástusevttohusa.

Mearreruđa nuppástusevttohusas galgá čielggadit maiddái nuppástusa váikkuhusaid doaimma ulbmiliidda ja boahtoárvoštallamiidda. Seamma mearreruđa nuppástusevttohusas galgá čielggadit nuppástusa váikkuhusaid doaimma ulbmiliidda ja boahtoárvoštallamiidda.

Váldostivra mearrida doaibmaorgánaid mearreruđaid ja ulbmiliid nuppástusain, go organisašuvdna nuppástuhttojuvvo bušeahttajagi áigge.

66 § Opmodaga luohpadeapmi ja láigoheapmi

Gieldda opmodaga luohpadeamis ja láigoheamis mearrida gielddaráđdehus váldostivrra dohkkehan vuđđosiid mielde. Gielddaráđdehus sáhtta sirdit iežas doaimaválddi eará doaimaorgánaide ja virgehálddašeadjiide.

67 § Sihkkunplána dohkkeheapmi

Váldostivra dohkkeha plánejuvvon sihkkumiid vuđđosiid.

Gielddaráđdehus nanne sihkkunrehkenastima vuodđun smávvaskáhpponrájá.

68 § Ruhtadoaimma dikšun

Gieldda ruhtadoaimma barggut leat máksingearggusvuoda doalaheapmi, máksojhtolaga dikšun, loatnaruhtadeapmi ja ruhtaváriid investeren.

Váldostivra mearrida gieldda ollislaš váriid dikšuma ja investerendoaimma vuodustusain. Váldostivra mearrida loana váldima ja loana addima vuodustusain. Bušeahta dohkkeheami oktavuodas váldostivrra mearrida loatnaaddima ja vieris kapitála nuppástusain.

Gielddaráđdehus mearrida loana váldimis ja loana addimis čuovvumiin váldostivrra dohkkehan vuodđojurdagiid. Gielddaráđdehus sáhtta sirdit loana váldimii ja addimii laktáseaddji doaimaválddis iežas vuollásaš eiseváldái.

Muđuid gieldda ruhtadoaimmas vástida gielddaráđdehus.

Ruhtadoaimma geavada dikšumis vástida ruhtadoaimmas vástideaddji virgehálddašeadji.

69 § Mávssuin mearrideapmi

Váldostivra mearrida gieldda bálvalusain ja eará bargguin berrojuvvon mávssuid oktasaš vuđđosiin.

Gielddaráđdehus mearrida dárkilabbot mávssuid vuđđosiin ja euomeriin. Gielddaráđdehus sáhtta sirdit doaimaválddis mávssuid mearrideamis iežas vuloš eiseváldái.

70 § Áššegirjiid addimis berrojuvvon mávssut

Beavdegirjeváldosis, kopiijas dahje eará čáláhusas berrojuvvo máksu guđege siiddus.

Jos dieđu ovdan ohcan gáibida sierradoaimbajuid, de dieđuohtamis berrojuvvo muhttašuvakeahtes vuoddomáksu, mii ceahkkálastojuvvo ohcama dárbbášan barggu mielde. Kopiijas ja čáláhusas berrojuvvo dalle muhttašuvakeahtes vuoddomávssu lassin siidoguovdasaš máksu.

Gielddaráđdehus mearrida dárkilabbot áššegirjiid addimis berrojuvvon mávssuid vuđđosiin ja euomeriin.

9. Olgguldass gohcin

71 § Olgguldass ja siskkáldass gohcin

Gieldda hálddahusa ja ruhtadoalu gohcin ordnejuvvo dan láhkai, ahte olgguldass ja siskkáldass gohcin ovttas dahket viiddis gohcinvuogádaga.

Olgguldass gohcin ordnejuvvo nu ahte dat lea sorjjasmeahttun jođihangottis. Olgguldass gohcinis vástidit dárkkistanlávdegoddi ja rehketdoallodárkkisteaddjit.

Siskkáldass gohcin gullá jođiheapmái. Gielddaráđdehus vástida siskkáldass gohcimaordnemis.

72 § Dárkkistanlávdegotti čoahkkimat

Rehketdoallodárkkisteaddjis lea mieldeorrun- ja hállanvuoigatvuohta lávdegotti čoahkkimiin. Rehketdoallodárkkisteaddjis ja lávdegotti mearridan luohttámušolbmui ja virgehálldašeaddjiin lea mieldeorrungeatnegasvuohta lávdegotti čoahkkimis, jos lávdegoddi nu mearrida.

Gielddaráđđehus ii sáhte mearridit iežas ovddasteaddji dárkkistanlávdegotti čoahkkimii.

Dárkkistanlávdegotti mearrádušat dahkkojit almmá virgehálldašeaddji ovdanbuktima haga ságadoalli čilgehusa vuodul. Čoahkkinmeannudeamis čuvvojuvvojit eará muđuid 15 logu mearrádušat.

73 § Dárkkistanlávdegotti barggut ja raportereren

Dan lassin mii gielдалága 121 §:s mearriduvvo, dárkkistanlávdegoddi galgá

- čuovvut rehketdoallodárkkisteaddji dárkkistanplána ollašuvvama sihke muđuige čuovvut rehketdoallodárkkisteaddji bargguid čađaheami ja dahkat dárbbu miel evttohusaid rehketdoallodárkkisteami ovddideapmin
- fuolahit, ahte rehketdoallodárkkisteami várás leat dárbbášlaš resurssat, mat dahket vejolažžan čađahit rehketdoallodárkkisteami nu viidát, go almmolašhálldahusa buorre rehketdoallodárkkistanvuohki gáibida
- dahkat álgagiid ja evttohusaid dárkkistanlávdegotti, rehketdoallodárkkisteaddji ja siskkáldas dárkkisteami bargguid oktiiheiveheamis nu vuogálaččat go vejolaš.
- Árvvoštallama bohtosat raporterejuvvojit jahkásaččat váldostivrii addin láhkai árvvoštallanmuitalusas. Ovdal árvvoštallanmuitalusa gárvvásmeami dárkkistanlávdegoddi sáhtá addit váldostivrii čielggadusaid, maid geahččá dárbbášlašžan. Dárkkistanlávdegoddi sáhtá raporteret rehketdoallobaji áigge váldostivrii maiddái eará mearkkašahtti fuomášemiid birra.

74 § Čatnagaskavuoda almmuhusaide laktáseaddji barggut

Dárkkistanlávdegoddi gohcá gielдалága 84 §:s oaivilduvvon čatnagaskavuodaide almmuhangeatnegasvuoda čuovvuma ja fuolaha čatnagaskavuodaregistra almmolaš dieđuid almmuheamis gieldda neahttasiidduin.

Dárkkistanlávdegoddi lea čatnagaskavuodaregistra registtardoalli.

Dárkkistanlávdegoddi galgá bidjat čatnagaskavuoda almmuhusaid váldostivrii diehtun oktii jagis.

75 § Rehketdoallodárkkistanservoša välljen

Rehketdoallodárkkistansearvuš välljejuvvo guhkimustá guđa rehketdoallobaji hálldahusa ja ruhtadoalu dárkkisteami várás.

76 § Rehketdoallodárkkisteaddji barggut

Rehketdoallodárkkisteaddji bargguin mearriduvvo gielдалága 123 §:s.

77 § Dárkkistanlávdegotti addin barggut

Rehketdoallodárkkisteaddji sáhtá váldit dárkkistanlávdegottis bargogohččosiid lávdegotti giedahallanvuloš áššiid válmmaštallamii ja ollašuttimii laktáseaddji bargguid čađaheamis, jos dat eai leat ruossalasvuodaš almmolašhálldahusa buriin rehketdoallodárkkistemiin.

78 § Rehketoalloodárkkistanmuitalus ja eará raporteren

Rehketoalloodárkkistanmuitalusas mearriduvvo gielдалáга 125 §:s.

Rehketoalloodárkkisteaddji almmuha čielga váilevuođain, maid fuomáša, farggamusat gielddaráđđehussii addon rehketoalloodárkkistanbeavdegirjjiis.

Rehketoalloodárkkistanbeavdegirji addojuvvo diehtun dárkkistanlávdegodđái.

Rehketoalloodárkkisteaddji raportere dárkkistanplána ollašuvvamis ja dárkkistanfuomášumiid birra dan láhkai go dárkkistanlávdegoddi lea mearridan.

10. Siskkáldas gohcin ja riskkaidhálddašeami

79 § Gielddaráđđehusa siskkáldas gohcima ja riskkaidhálddašeami barggut

Gielddaráđdehus vástida oppalaš siskkáldas gohcima ja riskkaidhálddašeami ordnemis, sihke

- dohkkeha siskkáldas gehččui ja riskkaidhálddašeapmái guoski rávvagiid ja meannudanvugiid
- gohcá, ahte siskkáldasgeahčču ja riskkaidhálddašeapmi ollašuhthtojuvvo rávvagiid mielde ja boađuslaččat
- addá doaibmačilgehusas dieđuid siskkáldas gohcima ja riskkaidhálddašeami ordnemis ja deatamos jurddabohtosiin sihke čielggadusa konsearnagohcimis ja mearkkašahtti riskkain ja eahpesihkkarvuođa dahkkiin.
- vástida siskkáldas gohcima ordnemis ja oktii heiveheamis dan láhkai ahte gieldda doaimmaid lágalašvuohta ja boađusvuohta sihkarastojit
- dohkkeha siskkáldas dárkkisteami plána, man vuodul árvoštallojuvvo riskkaidhálddašan-, gohcin-, jođihan- ja hálddahusproseassaid boađusvuohta
- vástida riskkaidhálddašeami ordnemis dan láhkai, ahte gieldda doaimmaid čielga riskkat fuomášuvvojit ja govviduvvojit, riskka ollašuvvama váikkuhusat, ollašuvvama vuordda ja vejolašvuođat hálddašit riskka árvoštallojit
- válmmaštallá gielddaráđđehussii siskkáldas gohcima ja riskkaidhálddašeapmái guoski oasi doaibmačilgehussii.

80 § Gielddaráđđehusa siskkáldas gohcima ja riskkaidhálddašeami barggut

Lávdegoddi ja stivra vástidit doaibmasuorggisteaset siskkáldas gohcima ja riskkaidhálddašeami ordnemis, ollašuhthtima gohcimis ja boađusvuođas sihke raporterejit gielddaráđđehussii siskkáldas gohcima ja riskkaidhálddašeami ordnemis ja deatamos jurddabohtosiin.

81 § Virgehálddašeaddjiid ja ovdaolbmuid siskkáldas gohcin ja riskkaidhálddašeami

Gielddahoavda sihke doaibmasurggiid ja boađussurggiid njunuš virgehálddašeaddjit vástidit siskkáldas gohcima ja riskkaidhálddašeami ollašuhthtimis ja boađusvuođas doaibmasuorggisteaset ja boađussuorggisteaset, rávvejit iežaset vuloš doaibmaossodagaid sihke raporterejit gielddaráđđehusa addin rávvagiid mielde.

Doaibmaovttadagaid ovdaolbmot vástidit ovttadaga riskkaid fuomášeamis, árvoštallamis, riskkaidhálddašeami doaibmabijuid ollašuhthtimis ja doaibmivuođas sihke raporterejit gielddaráđđehusa addin rávvagiid mielde.

Konsearnastivra vástida konsearnaservošiid jođiheamis sihke servošiid siskkáldas gohcima ja riskkaidhálddašeami ordnema ja boađusvuođa gohcimis.

82 § Siskkáldas dárkkisteami barggut

Siskkáldas dárkkisteapmi árvoštallá objektiivvalaččat ja sorjjasmeahttumit siskkáldas gohcima, riskkaidhálddašeami ja konsearnagohcima ordnema ja boađusvuođa, raportere árvoštallama bohtosiin sihke evttoha doaibmabidjoevttohusaid vuogádaga ovddideapmin. Siskkáldas dárkkisteapmi raportere gielddaráđđehussii, siskkáldas gohcima ja riskkaidhálddašeami juhkosii ja gielddahovdii.

Siskkáldas dárkkisteami doaibmama dárkkuhus, barggut ja ovddasvástádusat meroštallojit gielddaráđđehusa dohkkehan siskkáldas dárkkisteami doaibmanrávvagis.

III oassi Váldostivra

11. Váldostivrra doaimma

83 § Váldostivrra doaimma ordnen

Váldostivrra doaimbajji vuosttas čoahkkima bovde čoahkkái gielddaráđđehusa ságadoalli. Čoahkkima rahpá agi beales boarrásamos báikki alde leahkki váldostivrra áirras, gii jođiha sága, dassázii go váldostivrra ságadoalli ja várreságadoallit leat válljejuvvon.

Ságadoallit válljejuvvojit váldostivrra doaimmabadjái.

Váldostivrras leat 2 várreságadoalli.

Váldostivrra doaimma siskkáldas ordnedeapmái guoski áššiid válmmaštallama jođiha váldostivrra ságadoalli, jos váldostivra ii nuppe láhkai mearrit.

Váldostivrra čoahkkimiid beavdegirjedoaillin ja váldostivrra čállin doibme váldostivrra mearridan virgehálldašeaddji.

84 § Váldostivrajoavkku čohkken ja váldostivrajoavkku namma

Váldostivrra áirasat sáhttet čohkket váldostivrajoavkkuid váldostivrabarggu várás.

Váldostivrajoavkku čohkkemis, namas ja ságadoallis galgá addit váldostivrra ságadoallái čálalaš almmuhusa. Buot váldostivraáirasat geat servet jovkui galget vuolláičállit almmuhusa.

Váldostivrajoavkun adnojuvvo maiddái okta váldostivraáirras, jos son lea dahkan 2 momeanttas dárkkuhuvvon almmuhusa.

Váldostivra dohkkeha váldostivrajoavkkuid namaid. Namma ii oaččo leat heivetmeahttun. Bellodaga váldostivrajoavkkus earránan váldostivraáirasiid dahkan ođđa váldostivrajoavkku namas ii oaččo šaddat seahkananvárra bellodaga váldostivrajoavkku nammii.

85 § Nuppástusat váldostivrajoavkku čoahkus

Váldostivraáirras galgá almmuhit čálalaččat váldostivrra ságadoallái váldostivrajoavkku searvamis ja das earráneamis. Searvanalmmuhusas galgá leat áššáiiguššáigullelaš joavkku čálalaš dohkkeheapmi.

Jos váldostivraáirras lea earuhuvvon váldostivrajoavkkus, váldostivrajoavkku galgá almmuhit das čálalaččat váldostivrra ságadoallái.

86 § Čohkkánortnet

Váldostivraáirasat čohkkájit čoahkkimis váldostivrajoavkkuid miel ságadoalli dohkkehan čohkkánortnega mielde.

12. Váldostivrra čoahkkimat

87 § Váldostivrra aitosaščoahkkin

Váldostivra sáhtta gieđahallat ášši aitosaš čoahkkimisttis, mas čoahkkimii oassálastit leat báikki alde čoahkkinbáikkis. Aitosaš čoahkkimis sáhtta geavahit elektrovnnalaš áššehálldašan-dahje jienastanvuogádaga.

88 § Čoahkkinbovdehus

Čoahkkinbovdehusa addá ságadoalli dahje go son lea eastašuvvan, várreságadoalli. Čoahkkinbovdehusas galgá almmuhit čoahkkima áiggi ja báikki sihke gieđahallama vuloš áššiid.

Čoahkkinbovdehusas galgá máinnašit jos oassi čoahkkináššiin gieđahallojuvvo gittačoahkkimis.

Čoahkkinbovdehusa galgá sáddet uhcimustá 7 beaivvi ovdal váldostivrra čoahkkima guđege váldostivraáirasii sihke daidda, geain lea čoahkkimis mieldeorrunvuoigatvuohta dahje - geatnegasvuohta. Seamma áiggis galgá čoahkkimis dieđihuvvot gieldda neahttasiidduin.

Ságadoalli sáhtta vuođustallojuvvon sivas šluhttet čoahkkima.

89 § Áššelistu

Áššelistu, mas leat čoahkkináššit ja evttohusat doaibmaorgána mearrádusaide, sáddejuvvojit čoahkkinbovdehusa oktavuođas, jos dasa eai leat erenoamáš sivat easttan.

Jos áššelisttus, čuvvosiin dahje lassemateriálas leat čiegusin doallama vuloš dieđut, áššegirjái dahkkojuvvo merkejupmi čiegusindoallamis.

Váldostivra mearrida, man galle várreáirasii áššelistu doaimmahuvvo.

90 § Elektrovnnalaš čoahkkinbovdehus

Čoahkkinbovdehus, áššelistu, čuvvosat ja lassemateriála sáhtta sáddet elektrovnnalaččat. Dalle gielddaráđdehus dahje dan nammadan virgehálddašeaddji vástida das, ahte dasa dárbbášlaš teknihkalaš rusttegat, vuogádagat ja diehtojohtolatoktavuođat leat geavaheamis.

91 § Áššelisttu ja čuvvosiid almmustahttin gieldda neahttasiidduin

Áššelistu almmustuhttojuvvo gieldda neahttasiidduin. Ovdal almmuheami áššelisttus váldojit čiegusin doallama vuloš dieđut sihke persovdnadieđut, maidda ii laktás diehtunaddinintreassa. Erenoamáš sivas neahtas almmustuhttin áššelisttus sáhtta sihkkut ovttaskasčoahkkinášši. Áššelisttu čuvvosat almmustuhttojit gieldda neahttasiidduin guorahallama mielde váldimiin vuhtii gieldda ássiid dieđuoazžunintreassat

92 § Joatkkačoahkkin

Jos čoahkkinbovdehusas máinnašuvvon buot áššit eai šatta čoahkkimis gieđahallot, gieđahalakeahtta báhcán áššiid sáhtta sirdit joatkkačoahkkimii, masa ii dárbbáš addit sierra bovdehusa. Čoahkkimis eret leamašan lahtuide sáddejuvvo elektrovnnalaččat diehtu joatkkačoahkkima áiggis ja báikkis sihke joatkkačoahkkima mearrádusdahkanvuogis.

93 § Várreáirasa bovden

Váldostivraáirras, gii ii beasa čoahkkimii dahje lea easttalaš gieđahallat áššelisttus leahkki ášši, galgá farggamusat almmuhit eastagis dahje easttalašvuođas váldostivrra ságadoallái dahje čállái.

Go lea ožžon váldostivraáirasis dahje muđuid luohtehahtti láhkai dieđu eastagis dahje easttalašvuođas, ságadoalli dahje čáli galgá bovdet váldostivraáirasa sadjái gielddalága 17 § 1 momeanttas dárkkuhuvvon várreáirasa. Várreáirasat bovdejuvvojit čoahkkimii čuovvumiin sin sadjái boahthinortnega.

94 § Mieldeorrun čoahkkimis

Gielddaráđđehusa ságadoalli ja gielddahoavda galgaba leat mielde váldostivrra čoahkkimis. Sudno eretorrun ii eastte áššiid gieđahallama. Gielddaráđđehusa lahtuin lea mieldeorrunvuoigatvuohta.

Ovddabeal máinnašuvvon olbmos lea vuoigatvuohta váldit oasi ságastallamii, muhto ii mearrádusa dahkamii, jos son ii leat seammás váldostivrra áirras.

Doaimbasuorgejodiheddjit dahje sin várrelahtut galget leat mielde váldostivrra čoahkkimiin, jos ii nuppe láhkai sohppojuvvo. Sis lea vuoigatvuohta oassálastit ságastallamii.

Nuoraidráđdi sáhhtá namahit váldostivrra čoahkkimii iežas ovddasteaddji, sutnje geas lea mieldeorrun- ja hállanvuoigatvuohta. Nuoraidráđi ovddasteaddjis ii liikkáge leat mieldeorrunvuoigatvuohta váldostivrra gittačoahkkimis.

Váldostivra mearrida eará olbmuid mieldeorrun- ja hállanvuoigatvuođas.

95 § Čoahkkima lágalašvuohta ja mearridanváldi

Mielde orru váldostivraáirasat ja várreáirasat gávnnavuovjit elektrovnnalaččat dahje nammačuorvumiin, mii doaimmahuvvo alfabehtaortnegis.

Go lea gávnnavan mielde orru áirasiid, ságadoalli gávnnavha eastaga almmuhan áirasiid ja mielde orru várreáirasiid sihke leago čoahkkim lágalaččat čoahkkái bovdejuvvon ja mearridanválddáláš.

Nammačuorvuma maŋŋá boahtti áirras galgá almmuhit iežas dalánaga ságadoallái. Eret vuolgimis gaskan čoahkkima galgá almmuhit ságadoallái.

Go várreáirras oassálastá čoahkkimii ja áššáigullelaš válgalihtu, bellodaga dahje oktasašlisttu áirras boahtá gaskan čoahkkima, de boahtá áirras dalánaga várreáirasa sadjai.

Ságadoalli sáhhtá čoahkkima bisttedettiin dahje čoahkkimbottu nohkama maŋŋá dárbbu mielde gávnnavhit ođđasit mieldeorruid.

Jos ságadoalli gávnnavha váldostivrra manahan mearridanválddi, de son galgá gaskkalduhttit dahje loahpahit čoahkkima

96 § Čoahkkima jodihheapmi

Ságadoalli bargguin čoahkkima jodihemis mearriduvvo gielдалága 102 §:s.

97 § Ságajodihemi luohpadeapmi várreságadoallái

Ságadoalli sáhhtá dárbbu mielde váldostivrra miehtama vuođul luohpadit ságajodihemi čoahkkimis várreságadoallái ja oassálastit dan áiggi čoahkkimii lahttun.

98 § Gaskaboddosaš ságadoalli

Jos sihke ságadoalli ja várreságadoallit leat eret dahje easttalačča man nu áššis, de välljejuvvo čoahkkima dahje ášši gieđahallama várás gaskaboddosaš ságadoalli.

99 § Easttalašvuohta

Ovdal ášši gieđahallama álgaheami easttalaš olmmoš galgá almmuhit easttalašvuođastis ja man vuođul lea easttalaš sihke geassádit ášši gieđahallamis ja vuolgit sajistis eret. Jos ášši gieđahalloyuvvo gittačoahkkimis, de easttalaš olmmoš galgá vuolgit eret čoahkkimis.

Ságadoalli galgá dárbbu mielde bidjat čoahkkimii oassálasti easttalašvuoda váldostivrra čoavdima vuollái. Áššeomasteaddji olmmoš galgá dárbbu mielde addit čilgehusa áššiin, main sáhtta leat mearkkašupmi su easttalašvuoda árvoštallamis. Go lea addán bivdojuvvon čilgehusa áššáigullevaž olmmoš galgá vuolgat eret sajstis.

Olmmoš, gean easttalašvuoda doaibmaorgána čoavdá, oažžu oassálastit iežas easttalašvuoda guoski ášši gieđahallamii dušše hálldahuslága 29 §:s oaivilduvvon spiehkastatdilis. Easttalašvuhtii guoski čovdosa galgá vuodustallat beavdegirjái.

100 § Áššiid gieđahallanortnet

Áššit gieđahaljojit áššelisttu čuovvu ortnegis, jos váldostivra ii nuppe láhkai mearrit.

Gielddaráđđehusa evttohus lea gieđahallama vuodđun (vuodđoevttohus). Jos ášši lea válmmaštallan dárkkistanlávdegoddi dahje gaskaboddosaš váljagoddi, de dárkkistanlávdegotti dahje gaskaboddosaš váljagotti evttohus lea vuodđoevttohus.

Jos gielddaráđđehus, dárkkistanlávdegoddi dahje gaskaboddosaš váljagoddi lea rievddadan áššelisttus leahki evttohusas ovdal go váldostivra lea dahkan mearrádusa áššis, de rievdduvvon evttohus lea vuodđoevttohus. Jos evttohus lea šluhttejuvvon ovdal go váldostivra lea dahkan mearrádusa áššis, de ášši galgá geassit eret áššelisttus.

101 § Sáhkavuorut

Go ášši lea ovdanbuktojuvvon, de galgá várret dilálašvuoda háleštit das.

Sáhkavuoru galgá bivdit čielgasit nu, ahte fuomášuvvo dahje doaimmahemiin ságadoallái čálalaš sáhkavuorrobivdaga.

Sáhkavuorut addojit bivdojuvvon ortnegis. Dán ortnegis spiehkastemiin ságadoalli sáhtta addit:

- ášši gieđahallama álggus joavkosáhkavuoru guđege váldostivrajoavkku ovddasteaddjái joavkkuid sturrodaga čuovvu ortnegis
- sáhkavuoru gielddaráđđehusa ságadoallái, gielddahovdii sihke dárkkistanlávdegotti ja gaskaboddosaš váljagotti ságadoallái, go gieđahaljojuvvo gažaldatvuloš doaibmaorgána válmmaštallan ášši
- replihka- ja guottihansáhkavuoru.
- ášši gieđahallanortnegii guoski bargoortnetsáhkavuoru galgá addit ovdal earáid

Čoahkkima jođu dorvvasteami várás ságadoallis lea vuoigatvuohta ovttaskas áššis ráddjet váldostivraáirasiid sáhkavuoruid guhkkodaga dan láhkai, ahte joavkosáhkavuorru sáhtta bistit 10 minuhta ja eará sáhkavuorru 5 minuhta.

Čoahkkinbáikkis sáhkavuoru galgá doallat iežas sajis dahje sárdnealádusas.

102 § Manjideapmi ja ášši máhcaheapmi válmmaštallamii

Jos ságastallama áigge dahkkojuvvo guottihuvvon evttohus ášši manjideamis, máhcaheamis válmmaštallama vuollái dahje juoga eará evttohus, man dohkkeheapmi gaskkalduhtášii ášši gieđahallama, de čuovvovaš hálit galget ságadoalli ávžžehusa vuodul ráddjet sáhkavuoruset guoskat dušše dán evttohusa. Jos evttohus dohkkehuvvo ovttamielalaččat dahje jienastemiin, de ságadoalli gaskkalduhtta ášši gieđahallama. Jos evttohus hilgojuvvo, de ášši gieđahallan joatkašuvvá.

Ášši, mii gieđahallojuvvo vuosttas geardde váldostivrras iige áššelistu leat doaimmahuvvon čoaččkinbovdehusa oktavuodas, maŋjduvvo čuovvovaš čoaččkimii, jos uhcimustá njealjátoassi báikki alde leahkki váldostivraáirasiin bivdá maŋjdit ášši. Eará dáhpáhusain ášši maŋjideamis mearriduvvo eanetlohkomearrádusain.

103 § Evttohusat ja hálešteami loahpaheapmi

Evttohus galgá addojuvvot čálalažžan, jos ságadoalli nu gáibida.

Go buot sáhkavuorut leat geavahuvvon, de ságadoalli loahpaha ságastallama. Ságadoalli čilge ságastallama áigge dahkkojuvvon evttohusaid ja leago evttohus guottihuvvon.

104 § Almmá jienasteami haga šaddi mearrádusa gávnaheapmi

Jos hálešteami áigge eai leat dahkkon guottihuvvon evttohusat, de ságadoalli gávnnaha vuodđoevttohusa váldostivrra mearrádussan.

Jos ságadoalli gávnnaha váldostivrra ovttamielalaččat guottihit čoaččkimis dahkkon evttohusa, de ságadoalli gávnnaha evttohusa váldostivrra mearrádussan.

105 § Jienasteapmái váldin evttohusat

Jienasteapmái váldojit vuodđoevttohus ja guottihuvvon evttohusat. Evttohusa, mii lea dahkkojuvvon molssaevttolažžan dahje manná gieđahallama vuloš ášši olggobeallái, ii goittotge váldojuvvo jienasteapmái.

Jos evttohusa dahkki ii leat báikki alde jienasteami álggediin, de su dahkan evttohus gehččojuvvo leat šluhttejuvvon iige dat váldojuvvo jienasteapmái.

106 § Jienastanvuohki ja jienastanortnet

Jienasteapmi doaimmahuvvo nammačuorvumiin dahje váldostivrra mearridan eará vugiin. Jienasteapmi doaimmahuvvo rahpasit.

Jos jienasteapmái váldin evttohusat leat eanet go guokte, de ságadoalli evttoha váldostivrra dohkkeheapmái jienastanortnega. Jienastanortnet mearrašuvvá čuovvovaš vuodđojurdagiid mielde:

Vuos váldojuvvo jienasteapmái guokte eanemus vuodđoevttohusa ektui spiehkaseaddji evttohusa. Vuoitán evttohus biddjo evttohusain, mat leat vel, eanemus vuodđoevttohusa ektui spiehkaseaddji evttohusa vuostá. Ná jotkojuvvo, dassái go fidnejuvvo loahpalaš vuosteevttohus vuodđoevttohussii. Goittotge jos jienasteapmái galgá váldit vuodđoevttohusa ollásit hilguma dárkkueaddji evttohus, de dat galgá biddjot maŋjmužžan jienasteami vuollái eará evttohusain vuoitán evttohusa vuostá.

Jos ášši guoská mearreruđa miediheami, de váldojuvvo vuos jienasteapmái meari beales stuorámus evttohusa dohkkeheapmi dahje hilgun ja ná jotkojuvvo evttohusaid sturrodaga čuovvu ortnegis, dassái go muhtun evttohus dohkkehuvvo, man maŋjá unnimus evttohusain ii šat jienastuvvo.

Jos evttohusa dohkkeheapmi dahje hilgun lea sorjjasmeahtun eará evttohusain, de dan dohkkeheamis dahje hilgumis galgá jienastit sierra.

107 § Jienasteami bohtosa gávnaheapmi

Ságadoalli gávnnaha jienasteami vuodul šaddi mearrádusa.

Jos mearrádusa dahkamii dárbbášuvvo lága mielde mearreeanetlogu guottiheapmi dahje ovttamielalašvuohta, de ságadoalli galgá almmuhit das ovdal jienasteami doaimmaheami ja váldit dan vuhtii jienasteami bohtosa gávnaheattiin.

108 § Doaimbidjoálgga

Go lea dahkan gieđahallama vuloš áššis mearrádusa, váldostivra sáhtá dohkkehit gieđahallon áššái laktáseaddji doaimbidjoálgaga. Doaimbidjoálgga čujuhuvvo gielddaráđđehussii. Dat ii oaččo leat ruossalasvuodas váldostivrra mearrádusain iige oaččo nuppástuhttit dahje viiddidit mearrádusa.

109 § Beavdegirjji ráhkadeapmi ja dárkkisteapmi

Váldostivrra beavdegirjái heivehuvvo dat, mii beavdegirjji ráhkadeamis mearriduvvo 148 §:s.

Váldostivra vállje juohke čoahkkimis guokte áirasa dárkkistit čoahkkimis ráhkaduvvon beavdegirjji dan buohta go beavdegirji ii dárkkistuvvo čoahkkimis.

110 § Mearrádusaid diehtunaddin gieldda olbmuide

Váldostivrra beavdegirji oktan dasa laktojuvvon váiddačujuhusain dollojuvvo dárkkisteami manjá albmosis gieldda neahttasiidduin dan láhkai go gielдалága 140 §:s mearriduvvo.

13. Eanetlohkoválga ja gorálaš válga

111 § Válggaide guoski dábálaš mearrádusat

Várrelahtut välljejuvvojit seamma válggas go fásta lahtut. Jos várrelahtut leat persovdnaguovdasaččat, de fásta ja guhtege iežas várrelahtu dahkan evttohaspárat galget dohkkehuvvot ovdal válgga.

Eanetlohkoválga doaimmahuvvo gittalihpuiguin, jos oktage dan gáibida. Gorálaš válga doaimmahuvvo álo gitta lihpuiguin. Gittalihppoijenasteamis jienasteaddji galgá máhcastit jienastanlihpo dan láhkai, ahte dan sisdoallu ii leat oidnosis.

Jienastanlihpus eai oaččo leat áššehis merkemat. Jienastanlihpot addojit váldostivrra ságadoallái ságadoalli mearridan ortnegis.

Jienastanlihpot sihke vuorbádeamis geavahuvvon lihpot galget seailuhuvvot válgamearrádusa lágafámolašvuodá rádjai. Jos válga lea doaimmahuvvon gittalihpuiguin, de lihpot galget seailuhuvvot gitta konfeluhta siste.

112 § Eanetlohkoválga

Eanetlohkoválggas jiena sáhtá addit geasa beare válgagelbbolaš evttohassii dahje evttohaspárrii. Jos välljemis leat eanet go okta, de doaimmaorgána lahtus lea geavaheamis seamma galle jiena go leat välljenláhkai olbmot dahje evttohaspárat. Ovtta evttohassii dahje evttohaspárrii sáhtá addit dušše ovtta jiena ja buot jienaid ii leat bággu geavahit.

Go eanetlohkoválga doaimmahuvvo gittalihpuiguin, de čoahkkima beavdegirje- dárkkisteaddjit doibmejít seammás jienaidrehkenastin ja veahkehit muđuige válgadoaimmahusas, jos váldostivra ii nuppe láhkai mearrit.

113 § Váldostivrra válgalávdegoddi

Váldostivra vállje doaimmabadjásis gorálaš válggaid doaimmaheami várás válgalávdegotti. Lávdegottis leat 5 lahtu ja sis guđesge iežas várrelahttu.

Váldostivra vállje lahttun välljejuvvon olbmuin lávdegotti ságadoalli ja várreságadoalli.

Lávdegotti čállin doaimmá váldostivrra beavdegirjedoailli, jos váldostivra ii nuppe láhkai mearrit.

114 § Evttohaslisttáid ráhkadeapmi

Áššelisttus ožžot leat eanemustá nu galli evttohasa dahje evttohaspáranamma go válggas leat válljema vuloš lahtut ja várrelahtut.

Evttohaslisttá bajilčállagis galgá máinnašit, man válggas dat geavahuvvo. Uhcimustá guokte váldostivraáirasa galget vuolláičállit evttohaslisttá. Vuosttas vuolláičállli doaibmá listtá áššeolmmožin, addá listtá váldostivrra ságadoallái ja lea vuoigadahtton dahkat dasa 115 §:s dárkkuhuvvon vuigemiid.

115 § Evttohaslisttáid guođđin ja válgadoaimmahusa nammačuorvun

Váldostivra mearrida áiggi, goas evttohaslisttát galget maŋimuštá addot váldostivrra ságadoallái sihke goas válgadoaimmahusa nammačuorvun álggahuvvo.

116 § Evttohaslisttáid dárkkisteapmi ja vuigen

Go evttohaslisttáid addima mearreáigi lea nohkan, de váldostivrra ságadoalli addá evttohaslisttáid válgalávdegoddái, mii dárkkista, leatgo dat áššáigullevaččat ráhkaduvvon. Jos listtás gávnnavuvvojit feaillat, de addojuvvo áššeolbmui dilálašvuohta divvut feaillaid válgalávdegotti addin mearreáiggi siste.

Jos seamma olmmoš lea evttohaslisttá divvuma maŋŋáge evttohasan eanet go ovttá listtás, de válgalávdegoddi galgá, jos vejolaš, dihtoštallat evttohasas, man listái su namma guođđojuvvo.

117 § Evttohaslisttáid ovttahttin

Go evttohaslisttáid vuigemiid várte várrejuvvon mearreáigi nohká, de válgalávdegoddi ráhkada dohkkehuvvon evttohaslisttáid ovttahttima, masa merkejuvvo juohke evttohaslistái ortnetnummir.

Ovdal válgadoaimmahusa nammačuorvuma álgima evttohaslisttáid ovttahttin addojuvvo váldostivrra áirasiidda diehtun ja lohkkovuvvo jitnosit váldostivrii.

118 § Gorálaš válgga doaimmaheapmi

Jienastanlihppui merkejuvvo dan evttohaslisttá nummir, masa jietna addojuvvo. Váldostivraáirasis addet nammačuorvuma mearriduvvon ortnegis váldostivrra ságadoallái jienastanlihposet.

119 § Gorálaš válgga bohtosa gávnaheapmi

Váldostivrra ságadoalli addá jienastanlihpuid válgalávdegoddái, gii dutká daid gelbbolašvuođa sihke rehkenastá ja almmuha válgga bohtosa čuovvumiin heivvolaš osiid, mii gieldiválggain mearriduvvo.

Válgalávdegoddi addá válgga bohtosis čálalaš almmuhusa váldostivrra ságadoallái, gii gávnaha válgga bohtosa váldostivrii.

14. Váldostivraáirasa álgga- ja jearranvuoigatvuohta

120 § Váldostivraáirasiid álgagat

Čoahkinbovdehusas máinnašuvvon áššiid gieđahallama maŋŋá váldostivrajoavkkus ja váldostivraáirasis lea vuoigatvuohta dahkat čálalaš álgagiid gieldda doaibmamii ja hálddahussii guoski áššiin. Álgga addojuvvo ságadoallái.

Álgaga galgá dan eanet gieđahalakeahhtá sáddet gielddaráđđehussii válmmaštallama vuollái. Váldostivra sáhtta mearridit, ahte álgagis dárkkuhuvvon ášši válmmaštallamis gevvojuvvo sáttaságastallan.

Gielddaráđdehus galgá jahkásaččat njukčamánu loahpa rádjai buktit ovdan váldostivrii logahallama váldostivraáirasiid dahkan ja gielddaráđdehussii sáddejuvvon álgagiin, maid váldostivra ii ovddit jagi loahpa rádjai leat loahpalaččat gieđahallan. Seammás galgá almmuhit, maid doaibmabijuide daid geažil lea álgojuvvon. Váldostivra sáhtta gávnnahit, mat álgagiin leat gieđahallojuvvon lohppii.

121 § Gielddaráđdehussii čujuhan láchkai gažaldat

Uhcimustá njealjátoassi váldostivraáirasiin sáhtta dahkat gielddaráđdehussii čálalaš gažaldaga gieldda doaibmamis ja hálddahusas.

Gielddaráđdehus galgá vástidit gažaldahkii maŋimustá váldostivrra čoahkkimis, mii vuosttasin dollojuvvo viđa mánotbaji geažes gažaldaga dahkamis.

Jos gažaldaga gieđahaladettiin dahkkojuvvo guottihuvvon evttohus gaskaboddosaš váljagotti ásaheamis čielggadit gažaldagas oaivilduvvon ášši, de váldostivra galgá mearridit, ásahuvvogo gaskaboddosaš váljagoddi. Eará mearrádusa ii áššis oaččo dahkat.

122 § Gažahandiibmu

Váldostivraáirasis lea vuoigatvuohta buktit ovdan gielddaráđdehussii gažahandiimmus vástideami vuollái oanehis eanemustá 5 minuhta guhkkosaš gažaldagaid gieldda hálddahussii ja ekonomijai guoski áššiin. Gažahandiibmu ordnejuvvo ovdal váldostivrra čoahkkima, jos váldostivra ii nuppe láchkai mearrit. Gažahandiibmu lea almmolaš.

Váldostivrra ságadoalli doaibmá ságadoallin gažahandiimmus. Gielddaráđdehusa ságadoalli dahje su mearridan olmmoš vástida gažaldagaide. Gažaldagaide vástiduvvo boahtinortnegis, jos ságadoalli ii nuppe láchkai mearrit. Vástádusa oazžuma maŋná gažaldaga ovdanbuktis lea vuoigatvuohta dahkat guokte áššái laktáseaddji oanehis lassegažaldaga. Gažaldagaid geažil ii gevvojuvvo hálešteapmi.

Gažaldaga galgá doaimmahit čálalaččat maŋimustá 10 beaivvi ovdal váldostivrra čoahkkima. Maŋná doaimmahuvvon gažaldagat sihke gažaldagat, maidda ii gažahandiimmus geargga vástidit, sirdašuvvet čuovvovaš gažahandiibmui.

IV Oassi Mearrádusdahkan- ja hálddahasmeannudeapmi

15. Čoahkkinmeannudeapmi

123 § Mearrádusaid heiveheapmi

Dán logu mearrádusat čuvvojit váldostivrra lohku vi ddekeahhtá gieldda doaimaorgánaid čoahkkinmiin sihke heivvolaš osiid doaimmahus- ja dárkkistan- olbmuid čoahkkinmiin. Logu mearrádusat čuvvojit nuppisadjásažžan stivrenrávva eará loguid ektui, jos ii sierra leat nuppe láchkai mearriduvvon.

124 § Doaimaorgánaid mearrádusdahkanvuogit

Váldostivra sáhtá gieđahallat ášši aitosaš čoahkkinmiin, mas čoahkkinmiin oassálastit leat báikki alde čoahkkinbáikkis. Aitosaš čoahkkinmiin sáhtá geavahit elektrovnnalaš áššehálddašandahje jienastanvuogádaga.

Molssaevttolaččat čoahkkinmiin sáhtá doallat elektrovnnalaš doaimanbirrasis, masa oassálastojuvvo elektrovnnalaš oktavuodain (elektrovnnalaš čoahkkin). Čoahkkinmiin sáhtá leat maid ng. hybridačoahkkin, mas oassi oasseváldiin leat báikki alde ja oassi oassálastá elektrovnnalaš oktavuoda bokte.

Doaimaorgána sáhtá maiddái dahkat mearrádusaid gokčojuvvon elektrovnnalaš mearrádusdahkanmeannudeamis ovdal čoahkkinmiin (elektrovnnalaš mearrádusdahkanmeannudeapmi).

Gielddaráđdehus dahje dan nammadan virgehálddašeaddji vástida, ahte elektrovnnalaš čoahkkinmiin ja elektrovnnalaš mearrádusdahkanmeannudeapmái dárbbášlaš teknihkalaš rusttegat, vuogádagat ja diehtojohat oktavuodat leat áiggi dásis ja diehtodorvolačča dan láchkai go lágain gáibiduvvo.

125 § Elektrovnnalaš čoahkkinbovdehus

Doaimaorgána sáhtá doallat čoahkkinmiin elektrovnnalaččat.

Gitta elektrovnnalaš čoahkkinmiin sáhtá oassálastit dušše dakkár sajis, gos čiegusin doallama vuloš dieđuid ja čoahkkinmiin gevojuvvon háleštemiid eai olggobeale olbmot beasa gullat dahje oaidnit.

126 § Elektrovnnalaš mearrádusdahkanmeannudeapmi

Doaimaorgána sáhtá mearridit ášši elektrovnnalaš mearrádusdahkanmeannudeamis gielddalága 100 § mielde. Mearrádusdahkanmeannudeami sáhtá geavahit buot doaimaorgána mearridanváldái gullevaš áššiide.

127 § Čoahkkináigi ja -báiki

Doaimaorgána mearrida čoahkkinmiin áiggi ja báiki.

Čoahkkinmiin dollojuvvo maiddái dalle, goas ságadoalli geahččá čoahkkinmiin dárbbášlaš dahje eanetlohku doaimaorgána lahtuin dahká ságadoallái evttohusa čoahkkinmiin doallamis iežaset almmuhan ášši gieđahallama várás. Dalle ságadoalli mearri čoahkkinbáiki.

Ságadoalli sáhtá vuodustallojuvvon sivas šluhttet čoahkkinmiin.

128 § Čoahkkinbovdehus

Čoahkkinbovdehusa addá ságadoalli dahje go son lea eastašuvvan, várreságadoalli.

Čoahkkinbovdehusas galgá almmuhit čoahkkima áiggi ja báikki sihke gieđahallama vuloš áššiid. Čoahkkinbovdehusas galgá máinnašit, mii doaibmaorgána mearrádusdahkanvuohki čuvvojuvvo guđege ášši buohta. Jos ášši gieđahallojuvvo elektrovnnalaš mearrádusdahkanmeannudeamis, de galgá bovdehusas buktit ovdan, man rádjai ášši galgá gieđahallat elektrovnnalaččat.

Áššelistu, mas leat čoahkkináššit ja evttohusat doaibmaorgána mearrádusaide, sáddejuvvojit čoahkkinbovdehusa oktavuodas, jos dasa eai leat erenomáš sivat easttan. Jos áššelisttus, čuvvosiin dahje lassemateriálas leat čiegus dieđut, áššegirjái dahkkojuvvo merkejupmi čiegusindoallamis.

Čoahkkinbovdehus sáddejuvvo lahtuide ja earáide, geain lea mieldeorrunvuoigatvuohta dahje -geatnegasvuohta, doaibmaorgána mearridan láchkai.

129 § Elektrovnnalaš čoahkkinbovdehus

Čoahkkinbovdehus, áššelistu, čuvvosat ja lassemateriála sáhhtá sáddet elektrovnnalaččat. Dalle gieđdaráđđehus dahje dan nammadan virgehálddašeaddji vástida das, ahte dasa dárbbášlaš teknihkalaš rusttegat, vuogádagat ja diehtojohtolatoktavuođat leat geavaheamis.

130 § Áššelisttu ja čuvvosiid almmustahttin gieldda neahttasiidduin

Áššelistu almmustuhttojuvvo gieldda neahttasiidduin. Ovdal almmuheami áššelisttus váldojit čiegus dieđut sihke persovdnadieđut, maidda ii laktás diehtunaddinintreassa. Neahtas almmustahttin áššelisttus sáhhtá váldit eret ovttaskas čoahkkináššiid, maidda ii laktás erenomáš diehtunaddinintreassa dahje jos erenomáš sivas ášši válmmaštallan ii almmustuhttojuvvo ovdal mearrádusdahkama. Áššelisttu čuvvosat almmustuhttojit gieldda neahttasiidduin guorahallama mielde váldimiin vuhtii gieldda ássiid dieđuoazžunintreassat

131 § Joatkkačoahkkin

Jos čoahkkinbovdehusas máinnašuvvon buot áššit eai šatta čoahkkimis gieđahallot, gieđahalakeahhtá báhcán áššiid sáhhtá sirdit joatkkačoahkkimii, masa ii dárbbáš addit sierra bovdehusa. Čoahkkimis eret leamašan lahtuide sáddejuvvo elektrovnnalaččat diehtu joatkkačoahkkima áiggis ja báikkis sihke joatkkačoahkkima mearrádusdahkanvuogis.

132 § Várrelahtu bovdn

Doaibmaorgána lahttu galgá bovdet várrelahtu iežas sadjái, jos son ii beasa čoahkkimii. Go lahttu lea easttalaš man nu čoahkkináššis dahje eastaga geažil ii sáhte oassálastit muhtun ášši gieđahallamii, de son sáhhtá bovdet várrelahtu ovttaskas ášši gieđahallamii.

Maiddá ságadoalli, áššemeannudeaddji dahje doaibmaorgána čáli sáhhtet doaimmahit bovdehusa várrelahtui.

133 § Mieldeorrun čoahkkimis

Doaibmaorgána lahtuid ja áššemeannudeaddji lassin doaibmaorgána čoahkkimis lea mieldeorrun- ja hállanvuoigatvuohta

- váldostivrra ságadoallis ja várreságadoallis gieđdaráđđehusa čoahkkimis gielddalága 18.2 § mielde
- gieđdaráđđehusa ságadoallis ja gieđdahoavddas eará doaibmaorgánaid čoahkkimiin, ii liikkáge dárkkistanlávdegotti iige váldostivrra gaskaboddosaš váljagotti čoahkkimiin iige válgalágas ásahuvvon válgadoaibmaorgánaid čoahkkimiin.

Váldostivra mearrida eará olbmuid mieldeorrun- ja hállanvuoigatvuođas.

Doaibmaorgána sáhhtá mearridit áššedovdi gullamis ovttaskas áššis. Áššedovdi sáhhtá leat mielde čoaikkimis áššis geavvan hálešteami nohkama rádjai.

134 § Gielddaráđdehusa ovddasteaddji eará doaibmaorgánain

Gielddaráđdehus sáhhtá 2 momeanttas albmanuvvi ráddjemiiguin mearridit eará doaibmaorgánaide iežas ovddasteaddji, geas lea mieldeorrun- ja hállanvuoigatvuohta doaibmaorgána čoaikkimis. Ovddasteaddjin sáhhtá mearridit maiddá gielddaráđdehusa várrelahtu dahje gielddahoavdda.

Gielddaráđdehus ii sáhte mearridit iežas ovddasteaddji dárkkistanlávdegoddái, váldostivrra gaskaboddosaš váljagoddái iige válgalágas ásahuvvon válgadoaibmaorgánaide.

135 § Čoaikkima almmolašvuohta

Čoaikkima almmolašvuođas ásahuvvo gielдалága 101 §:s.

Jos doaibmaorgána mearrida doallat almmolaš elektrovnnalaš čoaikkima, de guldaleaddjiide galgá ordnet vejolašvuođa čuovvut čoaikkima internehta bokte sihke čoaikkinbovdehusas máinnašuvvon sajis.

136 § Čoaikkima lágalašvuohta ja mearridanváldi

Go lea rahpan čoaikkima, ságadoalli gávnna geat leat báikki alde sihke leago čoaikkin lágalaččat čoaikkái bovdejuvvon ja mearridanválddálaš.

137 § Gaskaboddosaš ságadoalli

Jos sihke ságadoalli ja várreságadoalli leaba eret dahje easttalačča man nu áššis, válljejuvvo čoaikkima dahje ášši gieđahallama várte gaskaboddosaš ságadoalli.

138 § Čoaikkima jodiheapmi ja sáhkavuorut

Ságadoalli bargguin čoaikkima jodiheamis ja doaibmaorgána lahtuid sáhkavuoruin ásahuvvo gielдалága 102 §:s.

Áššit gieđahallojit áššelisttu čuovvu ortnegis, jos váldostivra ii nuppe láhkai mearrit.

139 § Čoaikkinbovdehusas máinnaškeahtes ášši gieđahallan

Doaibmaorgána sáhhtá áššegieđahalli evttohusas dahje lahtu evttohusas, mii lea guottihuvvon, váldit eanetlohkomearrádusain gieđahallamii ášši mii ii leat máinnašuvvon čoaikkinbovdehusas.

Jos áššemeannudeaddji evttohus lea ášši máhcaheapmi válmmaštallama vuollái, de doaibmaorgána sáhhtá čoavdit ášši mearrádusainis dušše vuođustallojuvvon sivas.

140 § Áššegieđahallit

Gielddaráđdehusa áššemeannudeaddjis mearriduvvo 3 §:s.

Áššemeannudeaddjis mearriduvvo doaibmaorgána mearrádusain. Jos doaibmaorgánas leat eanet go okta áššemeannudeaddji, de doaibmaorgána mearrida, man láhkai ovdanbuktinvástu juohkása áššemeannudeaddjiid gaskka.

Go áššemeannudeaddji lea eret dahje easttalaš, su sadjásažžan mearriduvvon doibme áššemeannudeaddjin.

Ovdanbuktimis dárkkistanlávdegottis mearriduvvo stivrenrávgis nuppi sajis.

141 § Ovdanbuktin

Áššiin mearriduvvo doaibmaorgána čoahkkimis virgehálddašeaddji ovdanbuktima vuodul. Válgalágas ásahuvvon válgadoaibmaorgánain áššiin mearriduvvo goittotge ságadoalli čilgehusa vuodul.

Ovdanbukti vástida iežas ovdanbuktin čoahkkináššiid áššáigullelaš válmmaštallamis ja lea geatnegas dahkat doaibmaorgánii mearrádusevttohusa.

Áššemeannudeaddji evttohus lea gieđahallama vuodđun (vuodđoevttohus). Jos áššemeannudeaddji lea hálesteami áigge rievddadan iežas evttohusa, mii lea áššelisttus, de rievdaduvvon evttohus lea vuodđoevttohus.

Jos áššemeannudeaddji evttoha ášši sihkkut eret áššelisttus, de ášši sihkkovuvvo, jos doaibmaorgána ii nuppe láhkai mearrit.

Doaibmaorgána sáhtta erenomáš sivas mearridit, ahte ášši gieđahallojuvvo ságadoalli čilgehusa vuodul almmá virgehálddašeaddji ovdanbuktima haga. Doaibmaorgána sáhtta dalle mearridit, ahte ságadoalli evttohus lea gieđahallama vuodđun iige dárbbas guottiheami.

142 § Easttalašvuolta

Ovdal ášši gieđahallama álggaheami galgá easttalaš olmmoš almmuhit easttalašvuodastis ja man geažil lea easttalaš sihke geassádit ášši gieđahallamis ja vuolgit čoahkkimis.

Ságadoalli galgá dárbbu mielde bidjat čoahkkimii oassálasti easttalašvuoda doaibmaorgána čoavdimma vuollái. Áššeomasteaddji olmmoš galgá dárbbu mielde addit čilgehusa áššiin, main sáhtta leat mearkkašupmi su easttalašvuoda árvoštallamis. Go lea addán bivdojuvvon čilgehusa áššáigullelaš galgá vuolgit čoahkkimis.

Olmmoš, gean easttalašvuoda doaibmaorgána čoavdá, oažžu oassálastit iežas easttalašvuoda guoski ášši gieđahallamii dušše hálddahušlága 29 §:s oaivilduvvon spiehkastatdilis.

Easttalašvuhtii guoski čovdosa galgá vuodustallat beavdegirjái.

143 § Mañideapmi ja ášši máhcaheapmi válmmaštallamii

Jos ságastallama áigge dahkkojuvvo guottihuvvon evttohus ášši mañideamis, máhcaheamis válmmaštallama vuollái dahje juoga eará evttohus, man dohkkeheapmi gaskkalduhtášii ášši gieđahallama, de čuovvovaš hállit galget ságadoalli ávžžuhusa vuodul ráddjet sáhkavuoruset guoskat dušše dán evttohusa. Jos evttohus dohkkehuvvo ovttamielalaččat dahje jienastemiin, de ságadoalli gaskkalduhtášii gieđahallama. Jos evttohus hilgojuvvo, de ášši gieđahallan joatkašuvvá.

144 § Evttohusat ja ságastallama loahpaheapmi

Evttohus galgá addojuvvo čálalažžan, jos ságadoalli nu gáibida.

Go buot sáhkavuorut leat geavahuvvon, de ságadoalli loahpaha ságastallama. Ságadoalli čilge ságastallama áigge dahkkojuvvon evttohusaid ja leago evttohus guottihuvvon.

145 § Jienasteami haga šaddi mearrádusa gávnaheapmi

Jos ságastallama áigge eai leat dahkkojuvvon guottihuvvon evttohusat, de ságadoalli gávnnaha vuodđoevttohusa doaibmaorgána mearrádussan.

Jos ságadoalli gávnnaha, ahte doaibmaorgána ovttamielalaččat guottiha čoahkkimis dahkon evttohusa, de ságadoalli gávnnaha evttohusa doaibmaorgána mearrádussan.

146 § Jienasteapmái váldin evttohusat

Jienasteapmái váldojit vuodđoevttohus ja guottihuvvon evttohusat. Evttohusa, mii lea dahkkojuvvon molssaevttolažžan dahje manná gieđahallama vuloš ášši olggobeallái, ii goittotge váldojuvvo jienasteapmái.

Jos evttohusa dahkki ii leat báikki alde jienasteami álggediin, de su dahkan evttohus gehččojuvvo leat šluhttejuvvon iige dat váldojuvvo jienasteapmái.

147 § Jienasteapmi ja válga

Jienasteapmái heivehuvvon eará osiid, mii 12 logus mearriduvvo jienastanmeannudeamis váldostivrras. Válgga doaimmaheapmái guoski mearrádusat leat 13 logus.

148 § Beavdegirjji ráhkadeapmi ja dárkkisteapmi

Stivrenrávva 150 § mielde beavdegirjji doallamis ja sisdoalus vástida doaibmaorgána ságadoalli. Jos ságadoalli ja beavdegirjedoailli leat sierra miela čoahkkima jođus, de beavdegirji ráhkaduvvo ságadoalli oainnu mielde.

Beavdegirjji vuolláičállá ságadoalli ja beavdegirječállli dárkkista dan.

Beavdegirji dárkkistuvvo doaibmaorgána mearridan vugiin.

Beavdegirjji sáhtta vuolláičállit ja dárkkistit maid elektrovnnalaččat.

Doaibmaorgána beavdegirjái merkejuvvo ain juo:

Ortniidandiehtun

- doaibmaorgána namma
- merkejupmi geavahuvvon mearrádusdahkanvugiin (fásta čoahkkkin, elektrovnnalaš čoahkkkin, spesifiserejuvvojit mearrádusat, mat leat dahkkojuvvon elektrovnnalaš mearrádusdahkanmeannudeamis)
- čoahkkima álgin- ja nohkanáigi sihke čoahkkima gaskkalduhttimat
- čoahkkkinbáiki
- geat ledje báikki alde ja geat eret ja man namas guhtege lea leamaš mielde
- Čoahkkima lágalašvuohta ja mearridanváldi

Áššegieđahallandiehtun

- áššebajilčála
- čilgehus áššis
- áššegieđahalli mearrádusevttohus
- easttalašvuohta ja vuodustusat
- dahkkojuvvon evttohusat ja leago dat guottihuvvon
- jienasteami: jienastanvuohki, jienastanortnet, jienastanevttohus sihke jienasteami boađus dan láchkai, ahte guđege lahtu bealiváldin albmanuvvá beavdegirjjis
- válggat: válgavuohki ja válgga boađus
- áššis dahkkon mearrádus
- sierraoaivil.

Eará diehtun

- čiegusindoallanmerkemat
- ságadoalli vuolláičálus
- beavdegirjedoalli nannen
- merkejupmi beavdegirjji dárkkisteamis
- merkejupmi albmosis doallamis almmolaš diehtofierpmis, jos beavdegirjji lea leamaš albmosis.

Beavdegirjái laktojuvvojit mearrádusaide guoski vuigengáibádusrávvagat ja váiddačujuhusat sihke nuppástusohcangildosat.

Doaibmaorgána beavdegirjji sisdollui guoski mearrádusat čuvvojit heivvolaš osiin virgehálddašeaddji ja luohttámušolbmo dahkan mearrádusain.

Gielddaráđdehus addá dárbbu mielde dárkilut rávvagiid beavdegirjji ráhkadeamis.

149 § Mearrádusaid diehtunaddin gieldda olbmuid

Stivrenrávva 151 § mielde gielddaráđdehusa beavdegirjji dasa laktáseaddji vuigengáibádusrávvagiiguin dahje váidalančujuhusaiguin dollojuvvo dárkkisteami manjel oaidnineláhkai gieldda neahttasiidduin nu mo Gieldalága 140 §:s dárkileappot mearriduvvo.

Eará eiseválddi beavdegirjji addojuvvo vástideaddji láhkai diehtun gieldda lahtuide, jos áššáigullelaš eiseváldi geahččá dan dárbbaslažžan.

Gielddaráđdehus addá rávvagiid čiegusindoallan- ja diehtosuodjegeatnegasvuodaid vuhtii váldimis attedettiin mearrádusaid diehtun almmolaš diehtofierpmis. Lávdegoddi sáhhtá addit dárkilut rávvagiid doaibmasuorggistis.

150 § Mávssut luohttámušdoaimma dikšumis

Luohttámušolbmuid čoahkkin- ja eará mávssuin mearriduvvo váldostivrra dohkkehan bálkánjuolggadusas, man heiveheamis gielddaráđdehus mearrida.

16. Eará mearrádusat

151 § Álggavuoigatvuohta

Gieldda ássis sihke gielddas doaibmi servošis ja vuođđudusas lea vuoigatvuohta dahkat álgagiid gieldda doaibmamii guoski áššiin. Bálvalusa geavaheaddjis lea vuoigatvuohta dahkat álgagiid iežas bálvalussii guoski áššis.

Álgaga galgá dahkat čálalaččat dahje elektrovnnalaš áššegirjjiin. Álgagis galgá boahtit ovdan, masa ášši guoská sihke álgaga dahkki namma, ruovttugiella ja oktavuodadieđut.

152 § Álgaga gieđahallan

Álgaga gieđahallá dat gieldda eiseváldi, geas lea doaibmaváldi dahkat mearrádusaid álgagis dárkkuhuvvon áššis. Jos doaibmaválddálaš eiseváldi lea doaibmaorgána, de álgagiin ja álgagiid vuođul čađahuvvon doaibmabijuin galgá addit doaibmaorgánii dieđu manjelabbos mearriduvvon láhkai.

Gielddaráđdehus galgá jahkásaččat njukčamánu loahpa rádjai buktit váldostivrii logahallama dan doaibmaváldái gullelaš álgagiin ja daid vuođul čađahuvvon doaibmabijuin. Váldostivra sáhhtá seammás mearridit, mat álgagiin leat lohppii gieđahallojuvvon.

Eará doaimbmaorgána earet váldostivrran doaimbaváldái gullevaš álgagiin galgá addit dieđu doaimbmaorgánii dan láhkaid go dat leat mearridan. Doaimbmaorgána sáhtá seammás mearridit, mat álgagiin leat lohppii gieđahallojuvvon.

Jos álgaga dahkkin leat uhcimustá guokte proseantta gieldda ássiin, de álgaga galgá guđa mánotbaji siste álggaheamis váldit doaimbaválddálaš eiseválddi gieđahallama vuollái.

153 § Álgaga dahkkái addin dieđut

Álgaga dahkkái galgá almmuhit mánotbaji siste álgaga boahtimis, man eiseválddis álgga gieđahallojuvvo, árvaluvvon gieđahallanáigi sihke geas fidne lassedieđuid álgaga gieđahallamis.

Dan maŋŋá go álgga lea gieđahallon lohppii, álgaga dahkkái galgá almmuhit, leago álgga dolvon doaimbajibuide.

154 § Áššegirjjiid vuolláičállin

Váldostivrra ja gielddaráđdehusa mearrádussii vuodđuduvvi soahpamuša ja čatnaseami vuolláičállá gielddahoavda.

Váldostivrra ja gielddaráđdehusa doaimmahusgirjji ja čállosa vuolláičállá gielddahoavda.

Eará doaimbmaorgána mearrádussii vuodđuduvvi soahpamuša ja čatnaseami vuolláičállá doaimbmaorgána áššemeannudeaddji.

Eará doaimbmaorgána doaimmahusgirjji ja čállosa vuolláičállá doaimbmaorgána áššemeannudeaddji.

Doaimbmaorgána beavdegirjeváldosa vuolláičállá beavdegirjedoalli dahje doaimbmaorgána mearridan eará olmmoš.

Doaimbmaorgána áššegirjjiin addin váldosiid ja kopijaid duođašta riektagin beavdegirjedoalli dahje doaimbmaorgána mearridan eará olmmoš.

Virgehálddašeddji vuolláičállá mearrádusaid, soahpamušaid, čatnaseamiid ja eará áššegirjjiid áššiin, maid ieš lea mearridan.

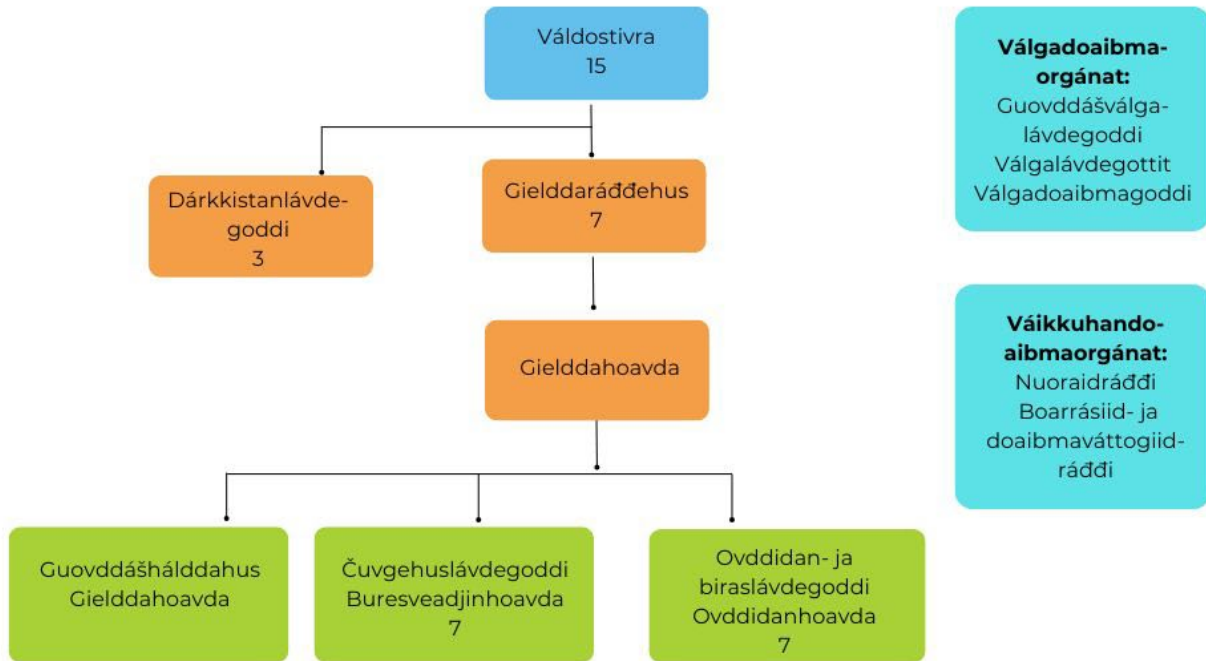
Válmmaštallamii guoski áššegirjjiid vuolláičállá ášši válmmaštalli.

155 § Duođaštuslaš diehtunaddima vuostáváldin

Duođaštuslaš diehtunaddima sáhtá gieldda beales vuostáváldit gielddaráđdehusa ságadoalli, gielddahoavda sihke virgehálddašeddji, gean gielddahoavda fápmuda.

Duođaštuslaš diehtunaddima sáhtá gieldda beales lávdegotti doaimbmasuorggis vuostáváldit lávdegotti ságadoalli ja lávdegotti doaimbmasuorggi njunuš virgehálddašeddji.

Čuovus 1. Ohcejoga gieldda doaimmaorgánaorganisašuvdna

Čuovus 2. Doaibmaváldi normáladiliid hehttehus- ja spiehkastatdiliin

1 § Stivrenrávvaga čuvvosa 2 heiveheapmi

Dáinna stivrenrávvaga čuvvosiin mearriduvvo gielдалáга 90 § 3 momeantta doaibmarivttiin normáladiliid duođalaš hehttehusdiliin ja válmmašvuođalágas meroštallon spiehkastatdiliin sihke daidda ráhkkanettiin.

2 § Duođalaš hehttehus- ja spiehkastatdilit

Hehttehusdiliiguin oaivilduvvojit dáhpáhusat ja dilit, mat gáibidit gieldda stivremis dahje bálvalusbuvttadeamis normáladiliin spiehkasteaddji doaibmabijuid, doaimmaid ja doaibmarivttiid.

Spiehkastatdiliide gullet válmmašvuođalágas (1552/2011) meroštallon dilit.

3 § Válmmašvuođa- ja gádjunplánat

Gielda galgá válmmašvuođaláга mielde válmmašvuođaplánaiguin ja spiehkastatdiliin dáhpáhuvi doaimma ovddalgihtii válmmaštallamiiguin ja maid eará doaimmaiguin sihkkarastit doaimmaidis dikšuma nu bures go vejolaš maiddái spiehkastatdiliin.

Válmmašvuođaplánemiin lámččojuvvojit dakkár stivrenvuogádagat ja doaibmaprinsihpat, maiguin gieldda hehttehus- /spiehkastatdiliid stivrenjoavku ja gieldda sierra doaibmaovttadagat sáhttet doaibmat nu, ahte gieldda heakkadehálaš doaimmaid bajásdoallu šaddá dorvvastuvvot maiddái iešguđetlágan hehttehus- ja spiehkastatdiliin.

Oppalašráhkkanepmi čohkiida oppa gieldda guoski válmmašvuođaplánas sihke vuollefitnodagaid válmmašvuođaplánain, mat leat linnjás oppa gieldda válmmašvuođaplánain. Válmmašvuođaplánaid lassin hehttehusdiliide ráhkkanepmi dorjot guđege giddodaga guoski gádjunplánat.

Válmmašvuođaplánema jođiha ja gohcá gielddaráđdehus. Válmmašvuođaplánema jođiheamis vástidit gielddahoavda ja buresveadjinhoavda sihke doaibmasuorgehoavddat bargojuoguset mielde.

4 § Stivrenrávvaga doaibman hehttehus- ja spiehkastatdiliin

Fámus orru stivrenrávvaga čuvvot maiddái hehttehus- ja spiehkastatdiliin, jos ii dán čuvvosa 5 §:s dahje válmmašvuođalágas eará čuovo.

5 § Normála doaibmaválddis spiehkasteapmi ja raporterren

Stivrenrávvaga eará loguid doaibmaváldemearrádusain sáhttá spiehkastit spiehkastatdiliin ja normáladiliid duođalaš hehttehusdilis ja vealtameahtun siva geažil dalle, go mearrádusdahkan ii nákkejuvvo normáldoaibmarivttiiguin doarvá bures ordnet. Dákkár sivat sáhttet leat ovdamearkka dihte heggii ja dearvvasvuhtii čuohcci áitagat sihke heakkadehálaš bálvalusaid gaskkalduhttimii, ekonomijai, giddodagaide, eará opmodahkii dahje birrasii čuohcci áitagat, mat dagahit njulges várradili dahje eará duođalaš doaibma- dahje ekonomalaš riskka.

Gielddahoavda sáhtta geavahit spiehkastadiliin ja normáladiliid hehttehusdilis normála doaibmaválddis spiehkasteaddji mearridanválddi gieldda bálvalusaid dorvvasteapmái ja dili normaliseremii vealtameahtun siva geažil. Doaibmasuorgejođiheaddji sáhtta geavahit spiehkastadiliin ja normáladiliid hehttehusdilis normála doaibmaválddis spiehkasteaddji mearridanválddi gieldda bálvalusaid dorvvasteapmái ja dili normaliseremii iežas doaibmasuorggistis vealtameahtun siva geažil, jos ii gielddahoavda mearrit áššis.

Gielddaráđdehussii galgá raporteret dán paragrafii vuodđuduvvi doaibmaválddiin dahkkon mearrádusain.

6 § Mearridanválddi atnui váldin mearreáigái gielddaráđdehusa mearrádusain spiehkastadiliin ja normáladiliid duođalaš hehttehusdiliin

Gielddaráđdehus nanne gielddahoavdda ja doaibmasuorgejođiheaddji normála doaibmaválddis spiehkasteaddji mearridanválddi mearreáigái spiehkastadiliin sihke normáladiliid duođalaš hehttehusdilis 5 §:s máinnašuvvon vealtameahtun siva geažil. Hohpolaš dilis gielddahoavda sáhtta mearridit dán čuvvosa mielásaš mearridanválddi atnuiváldimis gieldda spiehkastadiliid stivrenjoavkkus.

Gielddahoavda dahje doaibmasuorgejođiheaddji dahká duođalaš hehttehus- ja spiehkastadiliid áigásaš doaibmaváldásis mearrádusaid gieldda spiehkastadiliid stivrenjoavkkus.

Váldostivra, gielddaráđdehus ja lávdegottit doibmejit vejolašvuodaid mielde nu mo normáladiliin vuhtiiváldimiin dán čuvvosa 5 § mielásaš doaibmaválddi.

Stáhtaráđdi sáhtta válmmašvuodálaža vuodul ásahusain mearridit nuppástusain váldostivrra, gielddaráđdehusa ja lávdegottiid doibmii.

7 § Čoahkinbovdehusa mearreáiggis spiehkasteapmi

Doaibmaorgánaid čoahkinbovdehusa sáddema mearreáiggis sáhtta spiehkastadiliin ja normáladiliid duođalaš hehttehusdiliin spiehkastit mearrádusdakhkama jođálmahttima dihte.

8 § Gieldda spiehkastadiliid stivrenjoavku

Duođalaš hehttehusdiliid áigge ja spiehkastadiliin gieldda doaimma jođiha gielddahoavda ja su jođihan spiehkastadiliid stivrenjoavku.

Spiehkastadiliid stivrenjoavkui gullet ságadoallin doaibmi gielddahoavda, doaibmasuorgehoavddat, gulahallama koordináhtor ja čállin doaibmi hálddaha koordináhtor. Gielddahoavda dievasmahtta stivrenjoavkku buresveadjinguovllu nammadan ovddasteaddjiiguin ja eará dárbbášlaš áššedovdiiguin ja gieldda ovddasteaddjiiguin.

Gielddahoavdda sadjásažžan spiehkastadiliid stivrenjoavkkus doaibmá buresveadjinhoavda. Go buresveadjinhoavda lea eret dahje lea easttalaš, su sadjásažžan doibme ovddidanjođiheaddji.

Duođalaš hehttehus- ja spiehkastadiliin gielddahoavda ja stivrenjoavku vástidit dili gáibidan doaibmabijuin ja stivrejit resurssaid sierra doaibmasurggiide dili gáibádusaid mielde.

9 § Gulahallan

Jos gielddaráđdehus dahje gielddahoavda mearrida dán stivrenrávvaža čuvvosa mielásaš doaibmaválddi atnui váldimis, buot hehttehus- /spiehkastadiliide guoski gieldda dieđáhusat, cealkámušat ja jearahallamat addojuvvojit gielddahoavdda dahje su sierra mearridan olbmo (dábálaččat gulahallama koordináhtor) koordineren doaibman spiehkastadiliid stivrenjoavkku bokte, jos ii gielddahoavda spiehkastadiliid stivrenjoavkkus nuppe láhkai mearrit.